

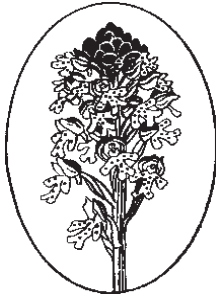
Krutbrännaren

Nr 3-4 • 2001 • Årg. 10

Temanummer

Floran i Mörbylånga socken

Krutbrännaren

Årgång 10, 2001 nr. 3-4.

ISSN 1103-2839

Tidskriften utges av Ölands Botaniska Förening och utkommer med fyra nummer per år.

Medlemsavgiften för 2001 är 80:- och för familjemedlemmar 10:- (för i utlandet bosatta dock 110:-). Beloppet sättes in på föreningens postgironummer 636 59 31-2. Medlemmar erhåller tidskriften *Krutbrännaren*. För endast prenumeration är avgiften 110:-. Äldre nummer av tidskriften kan beställas från Thomas Gunnarsson till ett pris av 25:- per nummer.

Redaktionen består av Thomas Gunnarsson (red.) och Håkan Lundkvist (ansv. utg.).

Manuskript och synpunkter skickas till Thomas Gunnarsson (se nedan).

Adressändringar och frågor om distribution tillskrives Thomas Gunnarsson (se nedan).

Föreningsärenden och frågor därom kan tillskrivas någon ur styrelsen:

Ulla-Britt Andersson (ordf.)

Kummelvägen 12, 386 92 Färjestaden.

Tel. 0485 / 332 24 E-post: se Thomas Gunnarsson

Tommy Knutsson (v.ordf.)

Ned. Västerstad 111, 380 62 Mörbylånga

Tel. 0485 / 420 14

E-post: tommy.knutsson@mailbox.hogia.net

Thomas Gunnarsson (sekr.)

Kummelvägen 12, 386 92 Färjestaden.

Tel. 0485 / 332 24

E-post: thomasgu@algonet.se

Björn Folkesson (kassör)

Jämjö, 387 93 Borgholm.

Tel. 0485 / 56 01 47

E-post: bjorn.folkesson@hs.lrf.se

Kenneth Erlandsson

Fatabursvägen 11 A, 393 53 Kalmar.

Tel. 0480 / 198 46

Elna Hultqvist

Slottsgatan 23, 387 32 Borgholm.

Tel. 0485 / 106 24 E-post:

elna.hultqvist@swipnet.se

Thomas Johansson

Jutnabbevägen 19, 392 36 Kalmar

Tel. 0480 / 695 79

E-post: johansson.thomas@telia.com

Håkan Lundkvist

Frösslunda 3080, 380 62 Mörbylånga.

Tel. 0485 / 440 83 E-post: hakan.lundkvist@telia.com

Helena Lager

St. Brunneby 3024, 380 62 Mörbylånga.

Tel. 0485/440 69

E-post: helena.lager@home.se

Projekt Ölands hotade växter

Hjälp oss inventera sällsynta och hotade växter på Öland. Vill du ha en aktuell rödlista, eller äldre fynduppgifter som behöver kontrolleras skriv eller ring till Thomas Gunnarsson.

Omslagsbild: Fläder *Sambucus nigra*. Teckning av Adam Hedin.

Omslagets baksida: Dvärgsäv *Eleocharis parvula*. Bild ur "De Danske Halvgraesser" av Jens Christian Schou.

Kärlväxtfloran i Mörbylånga socken

Fältarbetet har ägt rum under säsongerna 1999, 2000 och 2001. Huvudinventeringen gjordes under det första året. De två följande ägnades framförallt åt att söka efter arter som borde kunna finnas, men vi ännu inte hittat. För all hjälp med lokaluppgifter från Ulla-Britt Andersson (Gårdby), Thomas Gunnarsson (Gårdby), Tommy Johansson (Mörbylånga), Dagmar Lundegårdh (Mörbylånga), Mary-Ann Schulz (Resmo) och Cristina Svensson (Mörbylånga) tackar vi varmt.

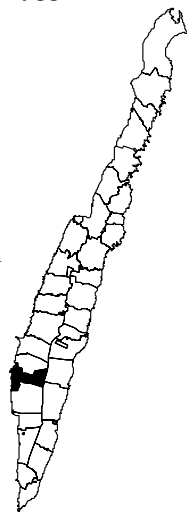
Där inget annat anges är Lissbeth och Karl-Göran Bringer författare.

Socknen

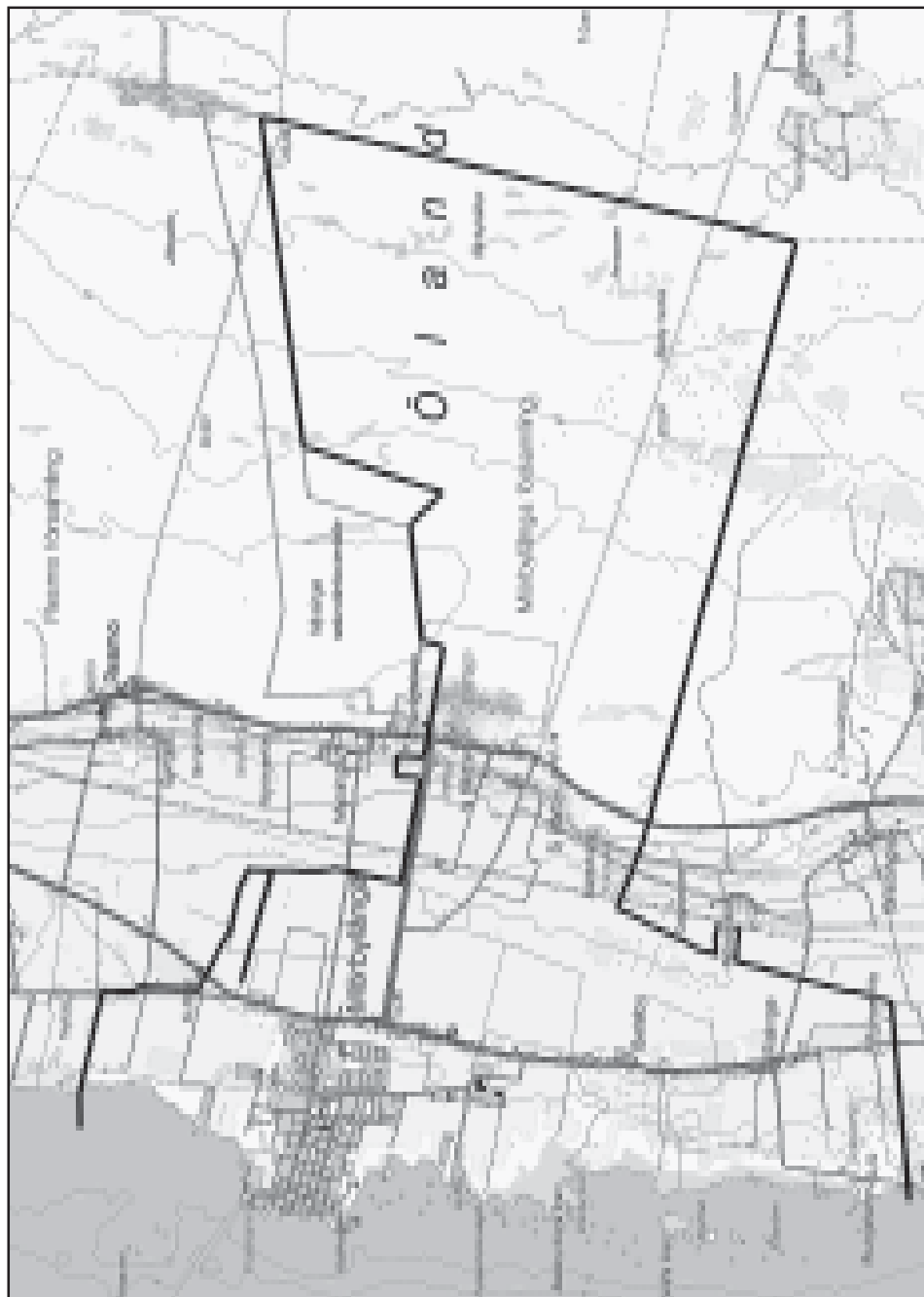
Mörbylånga är en av Ölands mindre socknar med en areal av ca 35 km². Den gränsar i N till Resmo, i S till Kastlösa och sträcker sig från Kalmarsund i V österut till mitten av Stora alvaret. Gränsen mot Stenåsa och Hulterstad går rakt söderut från Möckelmossen. Se karta. Formen är oregelbunden. Största utsträckningen i väst-östlig led är ca 9 km och i nord-sydlig ca 7 km. Smalast är socknen vid landborgen med omkring 2 km. Ungefär hälften av arealen utgörs av alvarmark med skiftande typer av vegetation alltifrån karstalvar med djupa

sprickor och kala kalkhällar, solvändeheadar, orkidérika torrängar till fuktängar, våtar och större våtmarker. Den sydligaste utlöparen från Möckelmossen ligger i Mörbylånga. Längre söderut norr om Bårby-Alby vägen finns Amossen och på gränsen till Resmo vid Mysinge ligger Bårbykärrret. Jordbruksmarken utgör idag ca en tredjedel och upp tar det mesta av den bördiga kustslätten nedanför Västra landborgen, den s.k. Mörbylångadalen. Återstoden utgörs av skog, ursprunglig ädellövskog och planterade talldungar samt bebyggelse.

Skog
Åker/vall
Alvar

Några olika naturtyper i Mörbylånga socken.

Mörbylånga socken med sockengränsen inritad.

Landskapets förändring

Mycket annorlunda tedde sig landskapet på 1700-talet. Linné skriver i sin öländska resa 1741, när han färdas från Resmo söderut: ”Häriifrån foro vi på högra handen nedför landborgen åt MÖRBYLÅNGA, annexen till Resmo.

.....
Vägen låg häriifrån genom de härligaste lunder: på Årsörsängen stod *Satyrion* (Nattviol) och *Orchis morio* (Göknycklar) i så stor myckenhet, att man aldrig sett lika; men *Orchis hianta cucullo* (Johannesnycklar) här och där.

Ekarna i dessa sidlänta ängar stodo ännu olövade; vi vetom ej om kalla kärret eller vinterkölden dem alldeles ödelagt, ty de andra ekar häromkring voro alla lövrika.

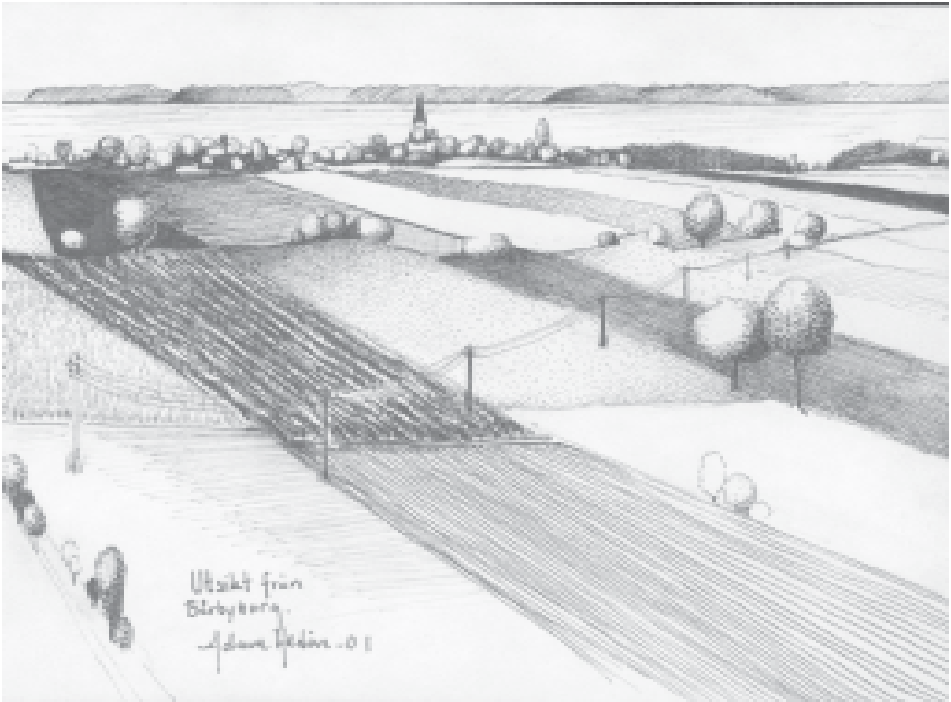
.....
BORRUM, en mycket märkvärdig plats här på orten, kommo vi nu till att resa igenom; en stor lund av hassel och ek ligger nedanför landborgen med ett fält mittuti av 45 steg i längd och 57 steg i bredden; på detta vackra fält har i alla tider invånarna ifrån ön sig samlat pingstdag och annandag pingst, här att leka och dansa efter gudstjänsten; prästerna stå nu mycket emot denna urminnes hävd, föregivande, att mången flicka här dansat sig ofärdig.

BÅRBY SKANS, mycket gammal, låg på yttersta kanten av landborgen; ty reste vi uppå alvaren honom att bese; han var belägen på landborgen vid sidan, som var allra brantast, inåt alvaren omgiven med en halv-cirkel, som slutade emot det brantaste, och radien från *centro* till periferien var 90 steg. På sidan av det brantaste fanns *Lithospermum* (Stenfrö) i ymnighet, av vilket till-

förne ett eller annat stånd endast är sett på Kofsan i Mälaren, och av vilken fröna brukas i apoteken. Där muren på norra sidan slutar sig, växer en skön *Hedera* (Murgröna) utur berget. Ännu närmare i norr växte *Cotoneaster* (Oxbär) i blomma och jämte henne *Ranunculus foliis ternatis integerrimis* (Ullranunkel)”.

I Abraham Ahlqvists ”Ölands Historia och Beskrifning” (1822) kan man bl.a. läsa följande om några byar i Mörbylånga. Södra Bårby: ”Jordarten mullblandad lera och sandjord. Höfångsten svag och betet på alfvaret uselt. Ägorne beväxte med obetydlig löfskog”. Norra Bårby: ”Jordarten lika med Södra Bårby; men mera mullhaltig. Höfångsten medelmåttig; betet på alfvaret. Något löfskog finnes på ägorne”. Beteby: ”Jordarten mer och mindre mullblandad sand och lera. För få år tillbaka ägde byen en vacker hasselskog, som nu är nästan uthuggen. Utmarken W mellan byen och sjön har någorlunda bete. Byen är enskiftad”. Bengtstorp: ”Jordarten lika med Norra Bårby. Höfångsten god, vacker lövskog och bete på alfvaret”. Mörbylånga by: ”Åkerjorden förträfflig av väl mullblandad ler : och örjord; något mullblandad sand. Höväxten svag och ängarne pryddes med obetydlig löfskog. Utmarken mellan byen och Sundet är utmärkt god. Ägorne äro enskiftade”. Risinge: ”.. med ägor til alla delar lika med Beteby. Byen är enskiftad och äger ännu mindre löfskog på ängarne”. På annat ställe skriver han: ”I Resmo och Mörbylånga socknar har även fordom varit ansenlig skog; men är nu alldeles uthuggen”.

Ännu tydligare framgår landskapets för-

Utsikt från Bårbyborg. Teckning av Adam Hedén.

ändring om man studerar lantmäterikartor från 1641, 1733 och 1793. Området väster om landborgens täcktes 1641 nästan helt av ädellövskog. 1733 var det ungefär lika mycket skog som öppet landskap. När Linné färdades där 1741 bör det ha varit en mosaik av lövängar och utmark, där djuren gick på bete. 1793 var skogen i huvudsak borta, vilket framgår av A. Ahlqvists skildring 1822.

Senare kartor från 1915 och 1990 visar, att det nu återstår endast några små områden av detta sammanhängande bälte av ädellövskog. En liten rest finns kvar i landborgsbranten, och några mindre lövdungar, bl.a. den s.k. Betebyskogen, ligger som öar i den annars helt uppodlade Mörbylångadalen.

Det finns många orsaker till skogens försvinnande under 1700- och 1800-talen. Kronan skattade skogen hårt, främst på ek till fartygsbyggen. Befolkningsökningen var stor. Den ökade från 503 (1805) till 1109 (1880) (Mörbylånga Hembygdsbok 1983). Hemmanen klövs, och det behövdes virke till nya bostäder och ekonomihus. Under slutet av 1700-talet och 1800-talet byggdes de flesta väderkvarnarna. I Mörbylånga fanns 1820 inte mindre än 53 kvarnar. Idag återstår 5 stubbkvarnar, och dessutom finns en ditflyttad holländare. Ytterligare en anledning var, att Djurgårdsinrättningen avskaffades 1801. I den stadgades bl.a. att allmogen inte fick avverka skog. Även genomförandet av laga skifte i början på 1800-talet och utmarksdelningen under första

halvan av samma århundrade gav större frihet att utnyttja skogen. Kartor och en utförligare redovisning över skogens försvinnande finns i Krutbr. 1998: 3-4. ("Floran i Resmo socken").

Våtmarkerna har också i stor utsträckning försvunnit p.g.a. dikning, som var ytterligare ett sätt att vinna odlingsbar mark. På den geologiska jordartskartan finner man i socknarna Resmo och Mörbylånga tre områden markerade som "kärr". Alla är sedan länge uppodlade. Endast det sydligaste, den s.k. "Gynge mosse", ligger delvis i Mörbylånga. Lektor N.Torsund skriver i Mörbylånga hembygdsbok (1983) att den troligen äldsta belagda benämningen på Mörbylånga är Myriby år 1285. Förleden *Mör* är densamma som *Myr* d.v.s. byn vid myren. I Resmo och Mörbylånga fick dikningen större omfattning först på 1870-talet, men A. Ahlqvist skriver redan 1822: "Äfven hos Allmogen tilltager hogen, att genom Diken hålla sina åkrar vattenfria". Åtskilliga av

dessa diken och kanaler finns fortfarande kvar, men många har försvunnit vid senare täckdikning.

De artrika lövängarna är borta. Inventeringen av "Ängs-och hagmarker" (Länsstyrelsen 1991) upptar endast ett område i Mörbylånga socken vid Risinge hamn. Det är klassat som III, vilket innebär högt naturvärde. Idag är det mycket hårt betat.

I början på 1900-talet har man i Mörbylånga liksom i de flesta socknar på södra Öland planterat tall på magra jordar, bl.a. på Ancyclusvallen i Beteby och Risinge. Det är en av de sandiga och grusiga strandvallar, som avsattes under ett av Östersjöns förstadier. Även på alvaret i anslutning till de små "horvor" (åkerlappar) man tidigare tagit upp finns ofta talldungar. Så är fallet vid "Bårbyhorvan", som ligger vid vägen ungefär mitt emellan byarna Bårby och Alby och "Långlundshorvorna" ca 500 m sydost om S. Bårby.

Så minns jag

av *Dagmar Lundegårdh*

Jag minns min barndoms Risinge, byn längst söderut i Mörbylånga socken där vägen förr tog slut. Bland byns alla biotoper, från lövängen (numera åker) vid gränsen mot Rös-slösa i öster till strandängen vid Kalmar sund i väster blev tre mina favoriter framför andra, ängen, hagen och strandvallen, nära den nutida stranden.

Längs Ancyclusvallen, på sluttningen mot väster och nedanför bebyggelsen låg de små ängarna, fem till antalet, var och en speciell på sitt sätt. Längst i söder var det vårens påskliljor, de gammaldags dubbla, som gav den ängen dess karaktär. Bland de tätt väx-

ande lökarna gavs knappast något livsrum för annan växtlighet.

Smultronstället nummer ett var ängen närmast mitt föräldrahem. Där inhämtade jag tidigt mina första lärospån i botanik. Den ängen blev för mig en naturens egen lärobok. Här fick jag redan som liten och helt omedvetet insikt i hur varje växt vill ha sin speciella livsmiljö för att trivas.

Min äng nådde längre upp på sluttningen än de övriga fyra. I en smal remsa längst upp i Ancyclusvallens torra sand växte just ingenting. Sedan förändrades växtligheten successivt och snabbt nedför sluttningen

allteftersom jordmånen förbättrades och fuktigheten ökade. Efter några meter uppträdde under våren de första vårlökarna, först sparsamt sedan allt rikligare. I ett aspbestånd växte vitsippor och längs stenmurens norra sida, skuggade av några fläderbuskar trivdes gulsipporna. Så följde halvvägs ned på sluttningen den äkta öppna sommarängen, frodig och artrik med prästkrage, gökblomster, blåklocka, smörblomma, humleblomster, klöver, darrgräs och flera andra. Längst ned på ängen mot åkern nedanför skapade vattenströmningen genom Ancylusvallen små, smala våtmarker, tuviga och på våren rejält blöta. Här växte kabbleka och ängskrasse (ängsbräsma).

Vid stenmuren stod de imponerande pilträden, kanske en gång planterade av mina skånska förfäder. För mitt minne framstår de som enorma bjässar, flera meter i omkrets, tidigare hamlade men sedan fritt växande med talrika, uppåtriktade, sinsemellan lika långa grenar.

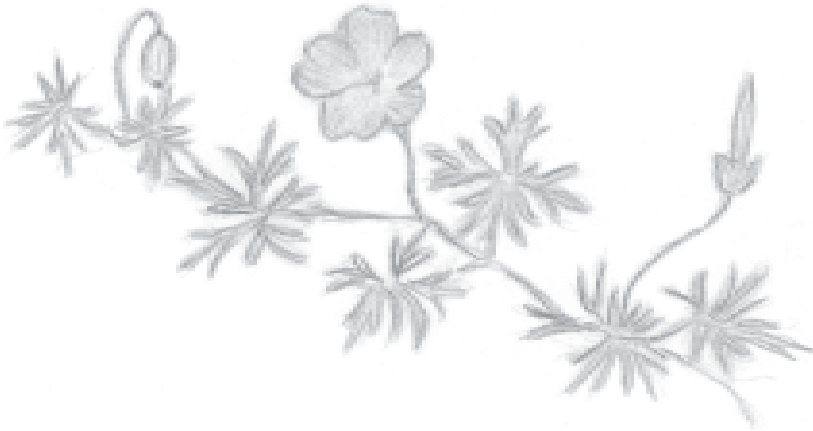
I ängen längre mot norr växte bland öv-

riga ängsblommor rikligt med smörbollar. Vi kallade dem dalladockor. Detta var egenomligt nog deras enda växtplats i byn. Ängen är nu fårbeta och ängsblommorna har försvunnit.

Den nordligaste ängen var den minsta. I början av 1900-talet planterade min farbror kungsängsliljor där. Dem hade han hämtat från Kungsängen vid Fyrisån i Uppsala. De trivdes så bra att de snart spred sig över en stor del av ängen. Nu är ängen bebyggd men en del av den lämnas orörd varje vår och slås först vid midsommar. På så sätt tryggas liljornas fortlevnad.

En äng måste hävdas för att bevara sin ursprunglighet. I dagens intensiva jordbruk givs tyvärr sällan tid för detta.

Sydväst om bebyggelsen, ett stycke nedanför Ancylusvallen låg hagen, sedan några tiotal år förvandlad till åker. Den var urtypen för en äkta hage, skapad av inlandsisen som fört med sig näringsfattig urbergsmorän från andra sidan sundet. Bland urbergsblock och stenar växte buskar av hagtorn och nypon, rönn och en. Vid stenmuren i kofällan stod

Blodnäva *Geranium sanguineum*. Teckning av Dagmar Lundegårdh

ett kungsäppleträd. Det jag bäst minns är orkidéerna, göknycklarna, som på våren bredde ut sina röda blommor var helst de kunde finna en växtplats. Västerut övergick hagen i en mindre våtäng. Där växte nattviol och ängsnycklar. Ängsullens vita bollar lyste bland tuvorna. Våtängen är nu ett minne blott. Utdikad har den förvandlats till åker.

En fägata ledde fram till hagen. Enligt gammal hävd släpptes inga betesdjur ut i hagen förrän vid midsommar då orkidéerna var utblommade och hade vissnat ned. Det första vårbetet gav strandängarna. Min far hade tre olika betesmarker, hagen och två strandängar. Han flyttade djuren mellan dem. På så vis kunde växtligheten återhämta sig efter varje betesperiod. Den biologiska mångfalden bevarades.

På strandängarna nedanför Risinge löper två väl synliga, parallella, låga strandvallar av klapperstensgrus. Mellan dem låg en rad av små kärr nu igenväxta. Störst var Igelkärret som fortfarande har en öppen vattenspegel. Även Trindhallkärret har under regnperioder kvar en synlig vattenyta. Överst på de båda strandvallarna där gräsvålen är som tunnast utbreddes sig en matta av lågväxande örter i alla regnbågens färger. Timjan, käringtand, fingerört, getväppling, jungfrulin, lågväxande blodnäva, solvända, gråfibbla, jordtistel med flera skapade ett färgspel utan like. Den vackraste delen är nu söndertrampad av boskapen som måste passera där för att nå sina utfodringsplatser.

Ännu några biotoper vill jag omnämna. Längst söderut och öster om den samfälliga vägen mot den sentida fritidsbebyggelsen Bredinge strand utbreder sig ett hedartat landskap, ovanligt för Öland. Här dominerar ljungen och den klena gräsväxten gav ett skralt bete åt djuren. Ljungen har bränts

Vattenklöver *Menyanthes trifoliata*. Teckning av Dagmar Lundegårdh.

under senare tid och en ny flora har etablerat sig med bl.a. kattfot.

På Ancylusvallens sydände ligger Risinge hög, en liten biotop för sig. Jag minns sensomrarna när högens öst- och nordsida lyste av ljungblommor. Men ljung på vallens torra sand! För att hindra sanden att spolats bort vid regn har bronsåldersfolket täckt sin ättehög med jord och tuvor hämtade någon annanstans ifrån, kanske från Ljungheden vid den dåtida stranden. Ljungen lyser inte längre på Risinge hög. Den har trampats sönder av betande boskap.

I vallens djupa sand, norr intill ättehögen hade fältsippor i mängd funnit en lämplig växtmiljö. En fångslande syn när de vita fröviipporna vajade fram och tillbaka i vinden.

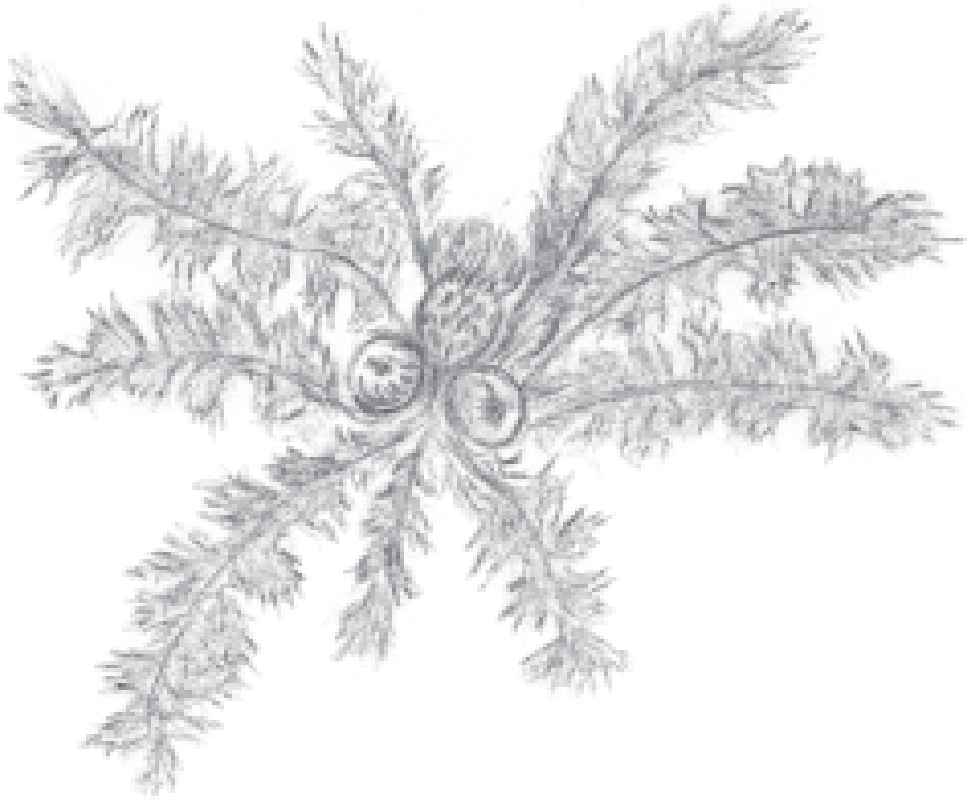
Längst i norr rinner Risinge bäck. Väster nedanför vällen breder den ut sig till ett kärr,

förr med öppen vattenyta, nu en ogenomtränglig sumpmark. Här växte kabbleka och vattenklöver och längst ned på strandvallens västra sluttning trivdes majvivorna gott. Kornknarren höll till här. Särskilt under försommarnätterna hördes hans knarrande läte vida omkring. Överst på själva strandvallen växte en tät matta av ögontröst..

Ett stycke ut i sundet ligger i rad små holmar av grus och block, de största i norr.

Mellan och under de talrika blocken runt kanterna hade strandastern lyckats förankra sina rötter och på så sätt hålla stand mot vågorna. En tät och vacker bård i ljust violett mötte ögat när man kom roende i ekan. Här fanns de bästa ställena för ålfångst, på långrev eller med ljuster.

Minnets bilder från barndomen är många. En del av motiven är borta för alltid, andra har förändrats. Förhoppningsvis kan några komma tillbaka.

Jordtistel *Cirsium acaule*. Teckning av Dagmar Lundegårdh.

Olika naturområden

Alvaret

av Ulla-Britt Andersson & Thomas Gunnarsson

Mörbylånga socken har en spännande del av Stora Alvaret där största delen hör till Bårby. Alvarmarken har varit obetad under en tid men nu finns här både får och hästar. Vill du göra en vandring runt det botaniskt mest intressanta området ska du parkera norr om vägen Bårby-Alby alldeles vid sockengränsen till Hulterstad. Härifrån går du norrut längs mittmuren och kommer att passera de flesta naturtyper som du kan finna på alvaret: kalkfuktängar som står i förbindelse med den västerut liggande Amossen och där du hittar olika *Carex*-arter, solvändehed med bl.a. ölandssolvända och alvarglim, små våtar med råttsvans och dvärgkämpar, hållmarker med olika annueller (grusbräcka, nagelört, alvararv, stenkrassing) samt torrängar med alvarmalört. Efter drygt en kilometer kommer du fram till ett karstområde. Här lönar det sig att böja sig ner för att avlocka de hemligheter som sprickorna döljer i sitt djup. I flera av dem kan du finna grönbräken, denna ormbunke som mycket liknar svartbräken men som är lätt att skilja vid ett närmare studium. Bladskäft och mittnerv på grönbräken är grönaktig och småbladen är naggade, på svartbräken är de svarta respektive helbräddade. I samma område växer också stor häxört, denna lundväxt som anpassat sig till ett liv nere i dunklet i kalkstenssprickorna. Karstområden tillhör våra absoluta favoriter, att krypa över kalkstenshällen, kika ner och aldrig kunna vara säker på vad som väntar dig, ger tillvaron en extra krydda. En häck-

ande stenskvätta som flög upp från sitt bo fick nästan hjärtat att stanna. På den släta hällen ser du också tydligt betningseffekten av hållsnäcka *Chondrina clienta* och klippspolsnäcka *Balea perversa* som lever nere i sprickorna. Vid fuktig väderlek och nattetid kryper de upp och betar av kalkstenslavarna och lämnar kalkstenen barskrapad. I området norrut har vi stött på stora områden med den dvärgartade alvarformen av styvmorsviol, av Åke Lundqvist benämnd *Viola tricolor* ssp. *minima*. Den växer på våren i stora lila mattor i det bara vittringsgruset. Fortsätter du norrut ca 2 km från bilvägen kommer du till Bårbykällan. Den ligger NV om en risig gran som du kan ta som riktmärke ca 250 m från mittmuren. En kalkfuktäng omger källan där de rosa majvivorna verkligen trivs och i själva källan finns flera arter kransalger. I närheten av Bårbykällan finns några nyligen funna lokaler för klipplök. Jan-Olof Petersson kunde sommaren 2000 räkna in inte mindre än 1037 exemplar på en av dem. Den stor sandlilja har också hittats i närheten av källan. Liksom sin släkting liten sandlilja betas den gärna av djuren. Gaffelbräken är kalkskyende och därför ovanlig på Öland. Namnet kommer av att bladskivan är upprepat gaffelgrenig. Ormbunken har en lokal cirka 800 m NV Bårbykällan där den växer runt ett urbergsblock. Som alvarväxt är hylsnejlikan inte särskilt vanlig men den växer i vittringsgrus ca 1,3 km söder om platsen vid Möckelmossen. Fortsätter du åt

nordväst från Bårbykällan kommer du till små kalkstensplatåer där fågelarven växer. Arten blommar tidigt, redan i april, men långt fram på sommaren brukar man fortfarande se de karakteristiska och halmgula fröställningarna. Kalkstensplatåer är en annan "alvarfavorit" och flera ovanliga lavar kan du med tur finna på den delvis söndervittrade kalkstenen. På områden med bart vittringsgrus trivs kalkkrassing som kan "blomma upp" och växa till rejält speciellt efter en regnperiod på sommaren. En mäktig torrängsrygg löper i nord-sydlig riktning och här finner du de rikaste lokalerna på Stora Alvaret för alvarstånds, denna för Öland och Gotland endemiska växt. Den blommar normalt på högsommaren i juli månad men långt in i oktober har vi funnit blommande exemplar på Bårby-alvaret. Fältsäsongen 2000 kunde nästan 1000 exemplar av arten räknas in här. Alvarstånds är annars oftast fåtalig på sina alvarlokaler

men på Bårby-alvarets centrala del har arten en nästan sammanhängande utbredning (se karta). Smalruta, en underart av backruta men med smalare blad, trivs också här liksom flera arter jordstjärnor (dvärgjordstjärna *Geastrum schmidelii*, liten jordstjärna *G. minimum*, fransig jordstjärna *G. fimbriatum*, naveljordstjärna *G. elegans*). I det nordvästra sockenhörnet på gränsen till Resmo socken, finns ett karstområde med en sparsam förekomst av kalkbräken. Arten känns igen på sin triangulära bladskiva och hela växten har rikligt med gula glandler. Om du vänder tillbaka mot utgångspunkten kan du i närheten av Amossen finna både honungsblomster och ytterligare lokaler för dvärgkämpar. Denna runda lär ta dig hela dagen och du får räkna med att gå drygt en mil vilket kräver bra vandringskängor och en väl tilltagen matsäck men du får en rik utdelning: det fantastiska alvarljuset, den obrutna horisontlinjen och känslan av ödslighet som väl stämmer överens med ljungpiparens vemodiga läte.

Förekomster av alvarstånds *Senecio jacobaea* ssp. *gotlandicus* i Mörbylånga socken.

Odlingslandskapet

Området väster om Landborgen, den s.k. Mörbylångadalen, tillhör Sveriges bästa odlingsjordar. Marken utgörs av en flera m djup mer eller mindre kalkrik moränlera. 1700 och 1800 talets resenärer uppmärksammade den goda bördigheten.

Linné skriver i sin öländska resa 1741, när han färdas genom Persnäs: ”...däremot är Mörbylånga, den vi igenomreste på västra sidan (5 juni), den bästa sädesort på hela Öland, som i torrt eller vått väder aldrig slår felt”.

P. Åhstrand noterar 1768: ”...; Men deremot Resmo, Mörbylånga, Kastlösa, Hulterstad och Stenåsa för de sädesrikaste. I synnerhet växer där ett kostbart korn, på deras feta och med Jordmärags grund väl utblandade Svartmylla, av vilken en del skal kunna besås hela 20 åren, utan att tarfva någon gödsel”.

A. Ahlqvist (1822) skriver när han reser från Torslunda söderut: ”Landsvägen följer västra Landtborgskanten, på hvilken kyrkor och en otrolig mängd väderqvarnar äro upförde; men denna väg är måhända den vackraste man vill söka. Till vänster visar sig naturen stel och ofrugtbar; till höger nedanför västra landborgsbranten äro de vackraste lundar, rikaste sädesfält, Kalmar sund och Smålandslandet”.

Den nedre landsvägen löper på Ancylusvallen. Väster om denna är det mest sandjord i norr och vittringsjord från skiffer och mosten söderut.

De grödor, som odlades i Mörbylångadalen (omfattande Resmo och Mörbylånga socknar) på 1850- och 60-talen, var korn, råg, havre och i mindre omfattning vete. Vete utgjorde ca 6 % av totalskörden. Efter sockerbrukets tillkomst 1908 började

man odla sockerbetor. Under och efter andra världskriget minskade betarealen till förman för mer lönsamma grödor som raps, ärtor, bönor och olika fröer. I början på 1960-talet när man fått fram enkornsfrö, ökade betodlingen igen. Efter sockerbrukets nedläggning 1991 har betarealen minskat. På en tur genom odlingslandskapet idag ser man stora fält av stråsäd främst vete, raps, sockerbetor, ärtor, bönor, lök och vall. Mindre arealer odlas med bl.a. majs och potatis. En del åkrar är lagda i träda ett eller flera år.

Trädgårdsveronica *Veronica persica*. Bild ur "Den Nordiska Floran" av Mossberg, Stenberg & Ericsson.

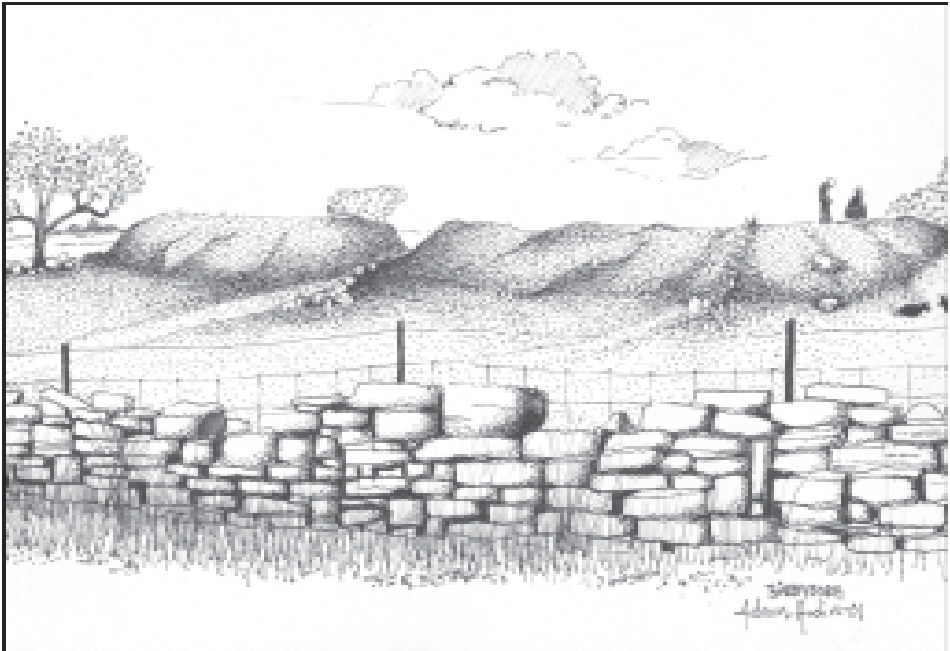
De flesta fälten är i stort sett fria från ogräs p.g.a. bekämpning. Endast den kantremsa, som ofta lämnas obesprutad, kan ha en ganska artrik flora. I huvudsak är det samma ogräs i de olika grödorna, bl.a. vitgröe, åkerkösa, pilört, trampört, åkerbinda, åkerviol, åkervinda, snärjmåra och åkerförgätmigej. Det är arter, som är relativt motståndskraftiga mot besprutning. I kantremsan tillkommer bl.a. svinmålla, riddarsporre, rågvallmo, penningört, vildmorot, sparvnäva, murgrönsveronika, trädgårdsveronika och någon gång ungersk vicker.

Floran på trädesåkrar varierar, beroende på hur gammal trädan är. Vanliga arter första året är förutom de ovannämnda i kantremsan även luddlosta, åkerkösa, berggröe, rågvallmo, jordklöver, duvvicker, mjuknäva, skatnäva, åkerveronika, rödtoppa, gråbinka, kanadabinka och harkål. Senare

år tillkommer bl.a. ängsgröe, bergssyra, stor ängssyra, smällglim, sandvita, harklöver, luddvicker, oxtunga, gulsporre, äkta johannesört, gulmåra, röllika, baldersbrå och renfana.

Kring Bårby borg

Ängsmarken mellan parkeringen och borgen betas idag av får. Längs stigen kan man på försommaren hitta den lilla strimklövern. På borgvallarna kommer våren tidigt, och här blommar alvararv, stenkrassing, vårskärvfrö, grusbräcka, skatnäva och sandmaskrosor. Längre fram på sommaren färgas murresterna av gul och vit fetknopp med inslag av grådådra, harmynta och fältmalört. Kring landborgskanten växer rikligt med murgröna, avkomlingar av den imponerande "Rind", som Linnaeus omnämner från sitt besök, och man ser också olika nävor t.ex. glansnäva.

Bårbyborg. Teckning av Adam Hedén.

Själva klippbranterna saknar hyllor och är torra, skuggiga och i stort sett vegetationsfria. I skogsremsan nedom branten och i rasmarken dominerar ask med inslag av ek, alm och hassel. På våren blommar sippor, svalört och vårlök rikligt, men artrikedomen är lägre än i den välkända landborgsslutningen vid Nunnedalen i Resmo. I buskskiktet är framför allt skogstry vanlig tillsammans med hagtorn och slån. I de delar, som inte nås av betande får, blir vegetationen närmast ogenomtränglig. Gul-kronill (*Hippocrepis emerus*)¹ har förgäves sökts kring landborgskanten, men den finns fortfarande kvar på Kastlösa-sidan strax söder om sockengränsen. Likaså har den blåblommiga sminkroten (*Lithospermum arvense* var. *coerulescens*) sökts på grundval av gamla uppgifter i ölandsflororna men utan framgång.

Längre fram på sommaren hittar man backlök, storrams och stinksyska, och i fuktigare lägen tillkommer älggräs, humleblomster, nejlikrot samt hybriden dem emellan. Nedanför branten finns en liten vattengrop i en åkerkant. Här växer rosendunört, luddunört, vit dunört samt en rugge stallört.

Nedanför landborgsen går en åkerväg söderut mot Kastlösa-gränsen. Den passerar genom ett sandigt område, en miljö, som i övrigt är ovanlig i Mörbylånga. Kring ett par nyponodlingar växer svenskmålla, harklöver, kärleksört och rödmire. Vid gränsen mot Kastlösa passerar vägen genom en talldunge med inslag av hassel och skogstry samt ett fältskikt dominerat av gräs som hundäxing, knylhavre och ängsgröe. Bland örter märks brännässla, stor ängssyra, skelört och snärjmåra.

Norr om talldungen hittar man små fragment av sandgräshed nära vägen med arter som borsttåtel, bergssyra, blåmunkar, fältmalört, flockfibblor och styvfibblor. Väster om vägen ligger ett par sandiga ödeåkrar med intressant flora. På vår och försommar noteras luddvicker, vårkorsört och fältsippa, och längre fram tillkommer knylhavre, vädtklint, flockfibbla och rotfibbla. Det är nu man bäst studerar ödeåkrarnas verkliga raritet, backsiljan. Arten har två utbredningsområden på Öland, dels i Sandby-Gårdby och dels i Mörbylånga-Kastlösa (se Krutbr. 1997:2). I ödeåkrarna är individantalet stort men koncentrerat över en ganska liten yta. På artens andra lokal i Mörbylånga, en talldunge väster om landsvägen NNO om Bårby borg, är arten idag mycket fåtalig och verkar vara på väg att försvinna. Ölands kärlväxtflora uppger, att backsiljan växte mycket rikligt här 1980. Det är önskvärt, att växten får fortsatt goda betingelser på de båda ödeåkrarna, och att dessa inte plöjs upp, gödslas eller skogplanteras. På Kastlösa-sidan av talldungen finns ytterligare exemplar längs cirka 100 meter av vägen.

Borrum

Den lövskogsdunge Linné benämner Borrum, och som spelade en viktig roll i samband med allmogens förlustelser under pingsthelgen, fanns delvis kvar i varje fall till mitten av 1920-talet. Under järnvägsperioden 1910-1961 låg Mörbylångadalens station i den kvarstående dungen. R. Sterner skriver i Ölands Växtvärld (1926), att trädsiktet huvudsakligen utgjordes av ek och ask. Busksiktet dominerades av hassel med inslag av bl.a. rundhagtorn, olvon och skogskornell. På våren var marken täckt av blå, vit- och gulsippor, nunneörter, även hålnunneört och andra för öländska lundartypiska växter. Dessutom uppger han smör-

¹ Endast arter, som inte är upptagna i artlistan är angivna med latinska namn.

bollar, ängsfräken (*Equisetum pratense*) och kärrfibbla (*Crepis paludosa*), som alla är ovanliga på Öland. Smörbollar har på Öland gått under benämningen ”Borrums blomster” (Wahlenberg 1821). På många håll kallas växten bullerblomster!

Idag återstår sammanlagt ett 10-tal träd, främst ek och ask, och enstaka buskar av ovannämnda arter finns kvar. Tidig vår kan man ännu se blomning av sippor men senare på sommaren blir hela området fullständigt överväxt och helt ogenomträngligt av bl.a. foderlosta, brännässla, kirskål, hundloka, snärjmåra och gråbo. I utkanten av dungen ligger idag en stor gödselbrunn.

Betebyskogen

I Mörbylångadalen mellan landborgen och byn Beteby finns en liten rest av den ursprungliga ädellövskogen. Dungen brukar i trakten kallas ”Betebyskogen”. Även om den inte är större än ca 6 ha är florans rik och varierar inom olika områden. De flesta arter, som förekommer i en typisk öländsk lund, kan man finna här.

Skogen domineras av ek och ask med inslag av bl.a. asp, björk och sälg. Hasselbuskarna når ofta trädhöjd. Rönn, hagtorn, benved och skogskornell är vanliga.

I väster finns ett fuktigare område, som nu håller på att växa igen. Det går en dräneringskanal genom södra delen av skogen, men fortfarande har området kvar sin karaktär av fuktäng. Man kan bl.a. finna rankstarr, luddstarr, blekstarr, gökblomster, ängsbräsma, ängsruta, blodrot, stjärndaggkåpa, småborre, gåsört, gulvial, strandviol, slidsilja, strandlysing, vitmåra ängskära, krissla, svinrot, ängsmaskros och ett bestånd av smörbollar, som sommaren 2000 bar ett 10-tal blommor. I ett fuktigare parti om bara några m² växer ett par ruggar av

brunstarr, och där finns också enstaka sterila vassplantor. Under senare delen av sommaren dominerar rörflen, älggräs och blåhallon. Öster om fuktängsområdet där marken är torrare, finner man lundgröe, lundskafing, lundslok, bergslok, hässlebrodd, skogsstarr, storrams, liljekonvalj, ormbär, ekorrbar, tvåblad, skogsknipprot (1 ex.), buskstjärnblomma, stenbär, skogsbingel, lundviol, lungört (1 vitblommigt ex!)

Strandviol *Viola persicifolia*. Bild ur "Den Nordiska Floran" av Mossberg, Stenberg & Ericsson.

och ängskovall. Norra delen av lunden, där inslaget av björk, asp och sälg är stort, förefaller vara mer kulturpåverkad och har en trivialare flora. Karaktärsväxter där är träjon, älgräs, humleblomster, häckvicker, gökärt, harsyra, skogsbingel, kirskaal, flenört och snärjmåra. På ett område finns några mindre lertäkter, som bildar delvis sammanhängande gropar, ca 1 m djupa och med en total yta av ungefär 200 m². Groparna är normalt vattenfyllda på försommaren, men torkar sedan ut. Här växer bl.a. hässlebrodd, skogsstarr, vårärt, lungört, myskmadra, och enstaka ex. av spenört och desmeknopp. Den sydligaste delen av lunden domineras av häckvicker, skogsbingel, myskmadra, och längre fram på sommaren hässleklocka. Längs renarna vid den åkerväg, som går genom södra delen av lunden finns en mer torrmarksbetonad flora. Där växer bl.a. kamäxing, tjärblomster, småborre, vippärt, korskovall, svinrot samt några ex. hartmanstarr. Arter som vi bara funnit i Beteby-skogen är vårärt, desmeknopp, brunstarr och hartmanstarr, den senare ny för socknen.

Strax öster om Beteby-skogen finns en mindre dunge med bl.a. trolldruva, spenört och lind.

Dunge N sockerbruksområdet med ortens motionsspår

Under tallkronorna har ett påfallande artrikt bestånd av lövträd och buskar utvecklats. I den södra delen dominerar ask och sötkörbär med inslag av alm, lönn, oxel och ek. Fläder, druvfläder och hassel når trädstorlek, och på lägre nivå tillkommer slån, hagtorn och rosor. Av utpräglade trädgårdsflyktingar märks rik förekomst av spärroxbär, hesperis samt enstaka exemplar

av häggmispel. Hallon, blåhallon, hybriden dem emellan, krypbjörnbär samt sötbjörnbär gör skogen svårgenomtränglig ut- anför de röjda stigarna. På några ställen tillkommer mattor av murgröna.

Fältskiktet utgörs främst av gräs med knylhavre och hundäxing som dominerar och ängsgröe och lundgröe som följearter. Bland ormbunkar hittar man träjon, lundbräken och skogsbräken. Inslaget av örter är obetydligt och kan exemplifieras av storrams, löktrav, harkål och skogssallat.

I dungen norra del ändrar vegetationen delvis karaktär. Marken blir magrare, och rönnen blir det viktigaste lövträdet. I fältskiktet byts den södra delens gräs mot kruståtel, och mattor av liljekonvalj tillkommer.

Talldunge 400 m V Kulltorp

Det centrala tallbeståndet kantas av en zon med trädformig björk. Det undre träd- och buskskiktet domineras av rönn med rik inblandning av fläder. Ask saknas. I buskskiktet tillkommer måbär, och spärroxbäret får sällskap av lingonoxbär samt flockoxbär. Fältskiktet är delvis gräsdominerat, men stora ytor täcks också av husmossor och kruståtel. Det vackra silvergröet uppträder här och var. Genom att de stora gräsen glesas ut, blir örterna fler, t.ex. liljekonvalj, smultron samt olika fibblor. Murgröna saknas, men i stället hittar man stora bestånd av kaprifol. Notervärt är ett bestånd av sten-söta, den i socknen sällsynta björkpyrolan, ett exemplar av en flikbladig form av fläder samt en liten planta av järnek av okänt ursprung.

Alvardunge i Bårby – området

På alvaret 1 km öster om Bårby borg ligger en isolerad dunge. I alvarmarken mellan dungen och väg 136 har noterats kalkkrassing 600 m öster om borgen samt alvarkösa och mursenap. Dungen består huvudsakligen av storruxen björk, några granar samt enstaka exemplar av ask, asp, ek och tall. Fältskiktet är gräsrikt med ängsgröe, hundäxing, lundskafting, ängssvingel och blåtåtel. På försommaren domineras avsevärda ytor av luddstarr. I örtfloran ingår gullviva, vitmåra, smultron och blodrot rikligt med inslag av småborre, ärenpris och krissla. Värt att notera var tidigare ett bestånd av stallört, men sommaren 2001 var dungen nötbetad, och växten syntes inte till.

Söder om dungen utbreder sig våtmarker på alvaret med grunda vattensamlingar, som vanligen torkar ut under eftersommaren. I vattnet hittar man flocksvalting och strandpryl. Kring våtarna växer mängder av lökgamander tillsammans med ängsnycklar, toppfrossört, luddkrissla samt flera arter av strandmaskros.

Norr och öster om dungen utbreder sig enbuskmarker blandade med segment av välbetad torräng. Våren 2000 spred sig en gräsbrand över ett större område med en och tok. Enbuskarna dog, och den intensivaste brandeffekten uppkom i ansamlingarna av barr under buskarna, medan ängspartierna påverkades mindre. Under sommaren började de brända ytorna koloniserars av arter som brudbröd, smultron, gullviva och vitmåra. I de flesta brandytorna kom också förstaårsplantor av vägtistel upp. Från de avbrända tokbuskarna sprutade mängder av nya skott. År 2001 var det främst de nämnda arterna, som expanderade på brand-

fläckarna, men också en del andra hade börjat återvinna förlorad terräng, som buskviol, hönsarv, jordklöver, hummelusern och röllika.

Talldungar på Stora alvaret

Söder om vägen Bårby-Alby finns några dungar av tall och björk med inslag av enstaka granar. Vid Bårby horva skär landsvägen igenom en sådan dunge, och en parkeringsficka har anlagts. Dungarna präglas av stark igenväxning och är svårforcerade

Ekbräken *Gymnocarpium dryopteris*. Bild ur "Den Nordiska Floran" av Mossberg, Stenberg & Ericsson.

på grund av täta snår av slån, stenros, nyponros och berberis. Marken är ofta stenfri, varför man kan misstänka, att det kan vara frågan om gamla alvarhorvor, som skogplanterats för bortåt hundra år sedan. Fältskiktet i dungarna är lundartat med dominerande gräs, som lundskafting, lundelm och lundgröe. Träjon och lundbräken ingår samt ekbräken, en ny art för socknen. Bland örter kan nämnas ormbär, storrams, skogs-narv, blåsipppa, sårläka och vänderot. Dungarnas omgivning utgörs till en del av fuktmarker med brudsporrar och ängsnycklar. I våtarna växer bl.a. ärtstarr samt övergångsformer mot jämtstarr, slidsilja, rödmire och luddkrissla. Här påträffas också vätfibbla och gaffelfibbla samt strand- och våtmaskros (*Taraxacum suecicum* och *T. limnanthes*). Kring Bårby horva växer johannesnycklar, krutbrännare, göknycklar samt flugblomster, den sistnämnda svårfunnen i socknen. Ute på alvaret hittar man sten- och alvarmalört, dvärgviol och fjällnejlika samt åtminstone vissa år fågelarv. I dungen söder om parkeringsfickan har fågelstarr påträffats.

Alvaret i socknens sydöstra hörn är delvis starkt präglad av uppfrysning med ytor av ölandssolvända och backtimjan. På försommaren hittar man rikligt med ullsmörblomma, som annars mest påträffas i Stora alvarets randzoner. Här har också påträffats tre bestånd av stor sandlilja samt smalruta och fågelarv.

Amossen

Ute på alvaret nordost om Bårby horva ligger Amossen. Den består av ett komplex av fuktängar, kärr och grunda vattensamlingar. Runt mossen påträffas vätfibbla, gaffelfibbla, alvarmalört samt dvärgviol. I de omgivande fuktängarna är artbeståndet fattigt. Av orkidéer hittar man bara enstaka

ängsnycklar tillsammans med älvväxing, majviva, tätört, ängsvädd, blodrot och ett par arter strandmaskros. När fuktigheten ökar tillkommer ärtstarr, ältranunkel, lökgamander, strandlysing och myntor. I anslutning till de öppna vattensamlingarna växer ängsull, spridda ruggar av bunkestarr, vattenklöver, vanlig och stor vattenmåra och flocksvalting. På närmast gungflyartad mark kan vattenpilört bli helt dominerande. I områdets djupaste vattensamling är gräsnate riklig och vidare tillkommer blåsäv, småstarr och igelknopp.

Den 1 augusti 2001 var mossen helt uttorkad. Blåtåtel dominerade, medan bestånd av myntor och luddkrissla utgjorde färgklickar.

Våtmark S Möckelmossen

Längst i norr skjuter Mörbylånga socken ut i en kil just öster om Möckelmossens parkeringsplats. I mossens sydligaste utlöpare hittar man några arter, som är sparsamma eller saknas i socknen i övrigt. I ett fuktängsområde strax norr om landsvägen dominerar ängsstarr och gräsull, och här växer också ängsnycklar och smalfräken samt några exemplar av vaxnycklar. I en mindre vattensamling nära landsvägen och Stenåsa-gränsen kan man finna vattenbläddra och dvärgbläddra. Speciellt den sistnämnda förekommer rikligt. Vidare noteras trädstarr och bunkestarr, vattenklöver, gäddnate samt blåsäv. I strandkanten tillkommer bl.a. tagelsäv, kärrknipprot, kärrspira, tätört och småvänderot. I landsvägskanten växer ett bestånd av puktörne, ny för Mörbylånga, samt vingpimpinell. I Ölands kärlväxtflora finner man uppgiften "Resmo rakt S om Möckelmossen, väggkant i Stenåsa-gränsen 1984". Lokalen ligger dock i Mörbylånga.

Kring Bårbykärret

Bårbykärret är socknens största våtmarksområde med stora öppna vattenytor. En tänkt rundvandring kring kärret kan utgå från den höga masten, där en otydlig stig löper längs hjortstängslets västra sida. Invid stigen ser man ett vackert bestånd av kärrknipprot samt johannesnycklar och backsmörblomma. Längre västerut ligger en vattenfylld täkt, där man ser gotlandssvalting, flockssvalting, ärtstarr, grodmöja, kaveldun och gräsnete. Via en stätta tar man sig över stängslet och kommer in i en björkskog, som är starkt påverkad av kronhjärt. I hägnets norra del öppnar sig en vacker välbetad torräng med arter som vildlin, jungfrulin, rosettjungfrulin, fältarv, nattviol, sammetsdaggkåpa, glansdaggkåpa mm. Fuktigare partier är be vuxna av starrarter, lökgamander och småvänderot.

Kring huvudvattnets norra del växer en gles björkskog med undervegetation av tok. Hjorttramp har här skapat en mosaik av tuvor och gyttjehål, som gör terrängen svårframkomlig. Vid stranden dominerar ängstarr, och i och kring vattenlinjen växer gräsull, ängsull, bunkestarr, vattenpilört, vattenklöver och kabbleka. Längre österut blir björkskogen torrare med inslag av tuvåtäl och backskafting. Mellan björkskogen och det öppna alvaret utbreder sig en randzon med en och insprängda torrängspartier innehållande darrgräs, kamäxing, brudsporre, ängsskallra, jordtistel, slätterfibbla o.s.v.

I skogskanten står en rad jaktorn. Strax norr om det sydligaste blir ängsfloran rikare, och här påträffades 2001 ett femtiotal honungsblomster. Vid en vattensamling tillkommer igelknopp, gotlandssvalting, flockssvalting, gräsull och stor vattenmåra. Kring Bårbykärrets södra spets dominerar platt-

starr med inslag av vattenmöja och manna-gräs.

I sydväst finns ytterligare fuktmarker med honungsblomster. De välbetade ängarna norrut är starkt kulturpåverkade med rödsvingel och stubbtåg.

Dungen vid fågeltornet domineras av björk med tuvåtäl, blååtäl, femfingerört och gåsört i fältskiktet. I kanten mot de blötare delarna växer videbuskar. Öster om fågeltornet noterar man ett bestånd av blåstarr, och i vattnet förekommer sjöfräken rikligt. Här växer också dvärgigelknopp, kaveldun, blåsäv, småstarr, kabbleka, lökgamander, vattenklöver och strandklo. Norr om tornet är marken gungflyartad med ängsull, ängstarr och flera andra arter av halvgräs samt sumpmåra och kärtistel.

Risingehamn med omgivning

Kring hamnen och öster därom utbreder sig vidsträckt ängsmarker, som är hårt betade av nötkreatur. Artbeståndet är ganska fattigt men sammansättningen för ölandsförhållanden mindre vanlig med några växter, som i varje fall inte gynnas av kalk. Ett axplock:

rödven	vårtätel	krustätel
knägräs	fårsvingel	pillerstarr
blodrot	gökärt	jungfrulin
ljung	blåsuga	teveronika
ärenpris	gulmåra	rotfibbla
svinrot	mattfibbla	flockfibbla

En enda tuva av stagg hittades efter mycket letande. 1984 upptäcktes den på Öland sällsynta vallkrassingens cirka 500 m norr om hamnen. Den har sedan dess spritt sig starkt och etablerar sig nu också

i sluten ängsvegetation.

Själva stranden är uppbyggd av skiffergrus med få arter, och vegetationen är starkt påverkad av betning. I och kring driftvallen växer hundtunga i mängd tillsammans med strandmålla. Vidare noteras strandskräppa, marviol, bolmört och strandaster. Också här har vallkrassingens fått fäste. Snårwindan uppträder med sin skärblommiga form. Söder och väster om bebyggelsen i hamnen finns några fuktiga svackor med älgräs, strandlysing och ängsnycklar. Mest anmärkningsvärd är den på Öland sällsynta toplösan. Från en trädgård har den vackra korsningen mellan påsk- och pingstlilja sluppit ut. Efter sin blomningstid har den fått ett lokalt namn, himmelsfärdsilja.

Norr om hamnen i anslutning till en ny-

Blåsuga *Ajuga pyramidalis*. Bild ur "Den Nordiska Floran" av Mossberg, Stenberg & Ericsson.

anlagd stenpir har finmaterial lagrats, och på sedimenten växer mängder av tiggarrunkel. Kring piren ser man också svartkavle, blåsäv, sminkrot, oxtunga, bosyska, besksöta och ulltistel. Där betningen upphör i norr kommer mängder av bladvass och plattstarr.

Skogspartiet öster om ängsmarken har en intressant flora. I den norra delen dominerar björk, och den goda ljustillgången ger ett fältskikt med tätvuxna gräs och inslag av bl.a. pillerstarr, smörblommor, ängssyra, mandelblomma och vitmåra. Bortom ett stängsel vidtar en tämligen ren, likåldrig ekskog, där ljustillgången blir sämre och grässvålen luckras upp. En viss inblandning av oxel, asp och hassel förekommer samt begynnande askuppslag. Fältskiktet är lundartat med arter som:

lundskafting	lundgröe	långstarr
luddstarr	liljekonvalj	ormbär
buskstjärnblomma	blåsippa	vitsippa
gulsippa	svalört	harsyra
skogsbingel	lungört	

Invid Kastlösa-gränsen växer några små kloner av blåbär, som här har sin enda kända växtplats i socknen. Vidare kan nämnas en liten planta av lind samt ett bestånd av stensöta.

Nära gränsen mot Kastlösa finns ett planterat granbestånd på cirka 1 hektar insprängt i ekskogen. Granarnas vitalitet är dålig och flera har fallit omkull, varför ljustillgången blir ganska god. Marken är delvis täckt av mattor av björnbär, krypbjörnbär och hal-lon. Här påträffades sommaren 2000 bestånd av rostbjörnbär, som då var nytt för Öland. Fyndet har närmare beskrivits i Krutbr. 2000-3/4. Markfloran innehåller i övrigt ett inslag av kvävegynnade arter, som

saknas i den kringliggande ekskogen, t.ex. svenskmålla, löktrav, stinknäva, glansnäva, amerikansk dunört, nattskatta och bergkorsört. Man kan misstänka, att här tidigare legat en åker eller avfallsplats, som granplanterats senare än ekskogen.

Artsammansättningen i skogen ger intryck av kulturpåverkan. Per Lennart Adner, som sedan mer än 40 år haft sommarställe i Risingehamn, har meddelat intressanta observationer från tidigare år, som vitblommig tibast, idegran, en trädgårdsform av gullviva och gulplister. Dessa har inte kunnat återfinnas och är kanske försvunna liksom smörbollen. Också en del "torpindikatorer" har observerats inom området, t.ex. vintergröna, hesperis och röd hundrova.

I en uppsats om rostbjörnbär (Svensk Bot. Tidskr. 2001:4) påpekar Alf Oredsson, att plantor av arten tidigare funnits till salu i plantskolor. Med tanke på inslaget av kulturelement i skogspartiet kan det inte uteslutas, att det oväntade fyndet av växten ursprungligen härrör från odlade exemplar.

Stranden N om tåtorten

Från den stora invallade dammen löper en gång/cykelväg norrut mot Resmo-gränsen via en strandvall. I dammen växer rikligt med axslinga samt gropnate. Väster om vägen utbreder sig ett strandängsområde, som betas av nötkreatur, och som innehåll-

Vallkrassing *Lepidium heterophyllum*. Bild ur "Den Nordiska Floran" av Mossberg, Stenberg & Ericsson.

ler en rad intressanta växter. Väster om strandvallen kommer en slänt med en artrik torrängsflora innehållande bl.a. luddtåtel, sandlök, ängsskallra, trift och rotfibbla. Nedanför slänten har bildats en fuktig svacka med kärrartad vegetation. Härifrån kan nämnas knapptåg, vecketåg, kärrsälting, kärrsilja, krusfrö, amerikansk dunört, vit dunört, kärrspira, bäckveronika, tätört och kärrtistel. Några storvuxna exemplar av ängsnycklar med violett-skära blommor erinrar starkt om den nordöländska formen *lilacina*.

I ett område som starkt påverkats av kreaturstramp, växer skåniskt mannagräs, en art, som enligt ölandsfloran haft åtskilliga lokaler i sydväst, men som på senare år sällan rapporterats. Har den minskat, eller är den bara förbisedd? Norr om en markväg, som via en färäst leder ner mot stranden, ligger ett område med omväxlande tuvor och fuktigare svackor. Här påträffas nattviol, bäckbräsma, klöverärt och sandviol.

Närmare stranden blir marken torrare och floran mer trivial. Kring en driftvall hittar man ett bestånd av spjutskräp samt rödmålla, blåmålla, gåsört och jordreva. Ner mot strandkanten finner man en kortbetad äng dominerad av krypven, som är starkt präglad av bete samt gödsling och tramp av grå- och kanadagäss. Bland strandarter märks spjutmålla, brådmålla, flikmålla, salttåg, saltnarv, smultronklöver, gulkämpar och strandaster.

En dunge av björk och tall avskärmar stigen från strandängens norra del. Här är det betade området starkt påverkat av kreaturstramp, vilket skapar miljö för en rad våtmarksarter. Förutom vass och kaveldun kan nämnas bäckmärke, vattenmärke, tiggarranunkel, brunskära, strandskräppa, sumpförgätmigej, hästhov, strandklo,

vattenmynta och strandpilört. Speciellt intressant är källgräs, som i dag inte har många lokaler på Öland. I något torrare lägen hittar man skogsnycklar och gökblomster.

Skåniskt mannagräs *Glyceria notata*. Bild ur "Den Nordiska Floran" av Mossberg, Stenberg & Ericsson.

Källgräs *Catabrosa aquatica*. Bild ur "Den Nordiska Floran" av Mossberg, Stenberg & Ericsson.

I den grunda nordligaste viken inom det betade området växer den lilla oansenliga dvärgsåven, steril men med sina karakteristiska groddknoppar. Den är enligt ölandsfloran tämligen allmän men har sällan rapporterats på senare år. Av övriga undervattensväxter inom området kan tillfogas trådnete, borstnete, hårsärv och hårnating samt lösflytande exemplar av ålnate och bandtång.

Där stängsel stoppar betesdjurens framfart norrut står bladvassen tät. Mellan vassbältet och strandvallen utbreder sig svårgenoträngliga snår av hallon, blåhallon, krypbjörnbär och rosor. Den väldoftande äppelrosen är vanlig. Kring ett pumphus blir marken sandig. Man noterar ett bestånd av spjutskråp samt arter som vårtåtel, fältarv, backglim, ljung och fältmalört. Nedom spjutskråpet finner man en zonerings med bälten dominerade av älggräs, rosendunört, snårvinda och längst ut vass. Inslaget av fackelblomster och vänderot är påtagligt.

I anslutning till en ny dunge längre mot norr står en stor flerstamig sälg och bredvid denna en buske häggmispel. Intressant är ett snår av hägg med ett par större trädartade stammar, här bortåt ett par kilometer från planterade exemplar i tätorten. Strax söder om Resmo-gränsen har tidigare legat ett rikkärr. Det har nu i stort sett växt igen av älggräs, men kvar finns enstaka exemplar av ängsnycklar, klöverärt och kärrsilja. I ett buskage har också ett litet bestånd av smörbollar lyckats hålla sig kvar.

Sockerbruksområdet

"Två ting är vita: Oskuld – Arsenik." En botanisk vandring kring det gamla industriområdet kan ge associationer till Almqvists motto för "Drottningens juvelsmycke". En karaktärsart för området är odörten, anti-

kens klassiska ingrediens i giftbägaren, vars blomflockar på mer än manshöga rödfläckiga stjälkar vajar i täta bestånd. En annan är flädern, folkmedicinens helande och välgörande medikament, som helt dominerar på gamla slam- och jordvallar. Från områdets inre kan man i midsommartid se

Odört *Conium maculatum*. Teckning av Adam Hedén.

en obruten horisont av blommande fläder.

Socketbruket med omgivningar har tidigare beskrivits som en god lokal för ruderatväxter. På grund av igenväxning har beståndet något tunnats ut, men åtskilligt av intresse finns fortfarande kvar. Kring miljöstationen utvecklas en färgrik flora med bl.a. blåeld, sötväpplingar, lusern och vitblåra under förutsättning att området inte slås för tidigt av kommunen. Invid vandrarhemmets stängsel hittar man färgreseda, sandsenap och stora ruggar av pepparrot. På de fläderbevuxna jordmassorna växer taklosta, vallmo- och kardborrearter samt blåhallon.

I det inre av tippområdet har några vattensamlingar anlagts. I den sydligaste växer mängder av vårtsärv, en rödlistad art, som på senare år vidgat sitt utbredningsområde i Sydsverige och nu också nått Öland. (Se Krutbr. 1999:3). Områdets inre domineras av ett antal konkurrenskraftiga arter, som palsternacka, renfana, gråbo, taggsallat och storvuxna gräs. I små luckor kan arter som gatkrassing, paddfot, kanadabinka och gatkamomill ännu hålla sig kvar. På jordkullar, där vegetationen inte helt stabiliserats, växer talrika mållor, som rödmålla, blåmålla, lönnmålla, svenskmålla och strandmålla. Gatmållan (*Chenopodium murale*), som fanns här på fyrtioalet, har dock inte återfunnits.

Längs områdets norra del löper vandringsleden "Brukspromenaden". Bland drivor av vitblommig snårvinda kan man sparsamt hitta rosenvindans hybrid med den förut nämnda. I hörnet i nordväst klänger hundrova i fläderbuskarna. En beskrivning av socketbruksområdets flora finns i Mörbylånga Hembygdsförenings jubileumsskrift 2000.

Kring

tätortsbebyggelsen

Cirka 150 m öster om Ölandsfrös anläggning vid den stora hamnen växer ett bestånd av äkta vallört. I strandkanten finner man några ruggar av strandråg och mellan sterna i pirkanten nattskatta, knölsyska och gängel. Som resultat av spill från spannmålstransporter ser man enstaka exemplar av blåklint, riddarsporre, paddfot och kornvallmo.

Längst in i hamnbassängen växte för några år sedan ålinate, men den har nu troligen muddrats bort. I små springor mellan sterna i den södra pirkanten växer plantor av några ormbunkar, träjon, stenbräken, majbräken och ekbräken, de båda sistnämnda ovanliga i Mörbylånga. I springor mellan trottoarstenarna ser man överallt kanadabinka, och sandsenap och mursenap uppträder kring husväggar och planteringar. Söderut längs stranden dominerar vass och havssäv, och man ser också rikligt av svartkavle och kvickrot, såväl den vanliga som den blågrå, strandmålla och strandaster. Vid småbåtshamnen har ett par stånd av strandkål fått fäste. Stranden mot campingens kantas av ståtliga exemplar av odört och palsternacka samt marviol och taggsallat.

I Trålgatans förlängning och kring plat-

sen för ortens majbål har åtskilliga ruderatväxter noterats, t.ex. gatkrassing, hårgängel och kanariegräs. En tipp för trädgårdsavfall har bjudit på diverse tillfälliga inslag av prydnadsväxter, och en buske av dagros växer nära bålplatsen. I närheten ligger en jordtipp med genom åren högst varierande växtbestånd bl.a. fiskmålla och bägarnattskatta.

Längre söderut kommer man till Mörbylångas reningsverk. I diket utanför stängslet finns en gammal lokal för kupandmat. Från den delvis öppna jorden kan nämnas grått saltgräs, kardvädd, kantnepeta samt ungersk vicker. Den sistnämnda ser man här och var i samhället, speciellt kring industriområdet.

Öster om nedre vägen i södra delen av Mörbylånga kyrkby finns en tipp, som varit i stort sett orörd i många år. Den är övervuxen av diverse konkurrenskraftiga perenner som foderlost, hundäxing, lusernarter, gråbo, cikoria och renfana mm. Även en del förvildade trädgårdsväxter har lyckats hålla sig kvar. Där finns bl.a. ett stort bestånd av rosenval och vissa år en imponerande samling av flera meter höga kardväddar. På försommaren kan man se vårtörel och välsk krassing och på eftersommaren klänger humle över en av högarna.

Förändringar i floran

1938 utkom R. Sterners "Flora der Insel Öland" – Ölands första moderna landskapsflora. Knappt 50 år senare kom så "Ölands Kärlväxtflora" (R. Sterner, rev. och utgiven av Å. Lundqvist). Sterner 1938 uppger 731 konstanta arter i Mörbylånga sn. Där är då medtaget uppgifter, som kan gå så långt tillbaka som till Linné. Att med hjälp av Ölands

Kärlväxtflora 1986 göra en motsvarande uppskattning ställer sig svårt. Vår inventering gav c:a 890 taxa (arter, underarter och hybrider), varav drygt 10 % kan betraktas som trädgårdsflyktingar. Av övriga taxa är omkring 40 inte upptagna i Ölands Kärlväxtflora.

Alvarväxter

Den miljö, som har förändrats minst är alvaret. Linnés beskrivning 5 juni 1741 av alvaret mellan Mörbylånga och Kastlösa kunde vara lika giltig idag: ”TOK växte både uti brantheten av landborgen och alvaren. ANTHYLLIS flore coccineo (getväppling), som vi funno den 2 juni vid Borg-holms hög, sågs här på alvaren i myckenhet, var som helst bara fläckar av torr brunaktig jord framlyste

CISTUS Oelandicus Rudbeckii (ölands-solvända) sågs idag allmänt på alvaren, och skiljes därmed ifrån *Helianthemum vulgare* (solvända), att dess blomma är långt mindre..... Av så många tecken är klart, att denna skiljes ifrån det allmänna *Helianthemum* och är en växt, som endast på Öland i Sverige härtillys blivit sedd och är rar i hela Europa”.

Några arter som inte är upptagna i Ölands kärlväxtflora är stor häxört, klipplök och hylsnejlika. Jan-Olof Petterson, som specialinventerat klipplöken har uppgivit åtskilliga nya lokaler för den bl.a på Mörbylånga alvar. Hylsnejlikan hade goda år 1995 och 1996 och hittades redan då på flera alvarlokaler. Den för alvaret främmande vittäteln har upptäckts av T. Knutsson (Krutbr.1995:2). Vårfingerört (*Potentilla crantzii*) har vi trots mycket letande inte funnit.

Åkerogräs

Sterner (1926) uppger åkersenap, åker-rättika (*Raphanus raphanistrum*) och åker-ranunkel (*Ranunculus arvensis*) som allmänna ogräs. De två sistnämnda har vi inte funnit och åkersenap förekommer sparsamt på åkrarna men rikligt på jordhögar och ruderatmarker.

Av gamla åkerogräs, som idag är upptagna på ArtDatabankens Rödlista och klassas som sårbara (VU) var råglösta (*Bromus secalinus*), klätt (*Agrostemma githago*), åker-ranunkel (*Ranunculus arvensis*) och som-markklynne (*Valerianella dentata*) ganska vanliga enligt Sterner 1938. Sterner 1986 har en prick på utbredningskartan för klätt och uppger att åker-ranunkeln generellt är täml. allm. De övriga saknas. Ogräs direkt knutna till linodling är idag helt försvunna från landet. De sista uppgifterna om linmåra (*Gali-um spurium* ssp. *spurium*) från Öland är från socknarna Resmo, Mörbylånga och Kastlösa 1863 (Sterner 1986). Lindådran (*Camelina alyssum*) uppges 1850 vara ett vanligt ogräs (Sterner 1986). Den enda sårbara ogräsart, som noterats är vit kattost (VU), som förekom sällsynt i betland. Riddarsporre, luddvicker och klibbveronika är rödlistade, men tillhör kategorin missgynnade (NT). Riddarsporre är inte ovanlig, men de två andra fann vi bara på ett fåtal lokaler. Några sentida ogräs, som förekom relativt sparsamt är svinamarant och hönshirs. Svinamarant växte främst i betland och hönshirs i böndland och majsodlingar. Första gången svinamarant uppges för Mörbylånga är 1949 och hönshirs 1977 (Sterner 1986).

Skogsväxter

De flesta tidigare noterade lundväxter har vi funnit, dock inte nästrot (*Neottia nidus-avis*), vätteros (*Lathraea squamaria*), skogskovall (*Melampyrum sylvaticum*) eller mid-sommarblomster (*Geranium sylvaticum*). Nya för socknen är rankstarr och tibast. I talldungarna tillkommer åtskilliga för socknen nya arter: ekbräken, tandrot, måbär, rostbjörnbär, kaprifol, häggmispel och flera odlade och allmänt förvildade Cotoneasterarter. Vanligast är spärroxbär. Tallört

(*Monotropa hypopitys*), knärot (*Goodyera repens*) och gullris (*Solidago virgaurea*) har inte återfunnits. Skogsnoppa har endast hittats på en lokal.

Våtmarks-och strandväxter

I de större våtmarksområdena på St. alvaret, Amossen, Bårbykärrret och sydspetsen av Möckelmossen har vegetationen inte genomgått några nämnvärda förändringar.

Ny för socknen är dvärgigelknopp. Däremot har utdikningen av myrmarker nedanför landborgen och igenväxningen av strandkärr medfört ett bortfall av många arter. Så sent som på 1930-talet fanns t.ex. åtskilliga lokaler för kärrtörel (*Euphorbia palustris*) (Sterners 86). Från 1932 föreligger uppgifter om sjöranunkel (*Ranunculus lingua*) och från mitten av 1940-talet om kärrnocka (*Tephrosia palustris*) (Sterners 86). Andra arter vi inte återfunnit är axag (*Schoenus ferrugineus*), grodtåg (*Juncus ranarius*), kärrstjärnblomma (*Stellaria palustris*), hästsvans (*Hippuris vulgaris*) och frossört (*Scutellaria galericulata*). Nya arter för socknen är löktåg, kärrspira och skogsbräsma.

Några nyskapade miljöer är dammarna i anslutning till det nu nedlagda sockerbruket samt vid reningsverken. I en av de förra upptäcktes 1999 vårtsärv och i en av reningsverksdammarna gropnate. En annan för socknen ny art är strandkål, som etablerat ett bestånd vid småbåtshamnen. Den igenväxta stranden ger inte längre utrymme för arter som sodaört (*Salsola kali*) och saltmålla (*Atriplex pedunculata*). Den stora förändringen i havsstrandfloran med bl.a. kraftig expansion av snårvinda har belysts av Lundqvist (1983).

Trädgårdsflyktingar

Antalet arter med direkt anknytning till odling är idag ca 90. 2/3 av dessa är inte uppgivna för Mörbylånga tidigare. Det rör sig i huvudsak om två kategorier, dels gamla kulturväxter och dels mer moderna trädgårdsväxter. Till den förra gruppen hör bl.a. aftonstjärna, såpört, vintergröna, körvel, syren, hjärtstilla, knölklocka, hundrova och röd hundrova, och till den senare luddranunkel, jättevallmo, ballongblomma, praktkungsljus, parksallat, gemsrot och en stor mängd lökväxter t.ex. vårstjärnor och blåstjärnor (Se Krutbr. 2001:1). Åtskilliga prydnadsbuskar bl.a. Cotoneaster-arter har också spritt sig långt från bebyggelse.

Svinamarant *Amaranthus retroflexus*. Bild ur "Norsk og svensk flora" av J. Lid.

Nya arter för Mörbylånga d.v.s. arter ej uppgivna i Ölands kärlväxtflora 1986.

Gymnocarpium dryopteris, **ekbräken**, talldunge på alvaret SO Bårbyhorvan samt skreva i hamnpiren utanför Lantmännen.

Gymnocarpium robertianum, **kalkbräken**, ca 1 km SV Södra baspunkten i några karst-sprickor.

Sparganium natans, **dvärgigelknopp**, Bårbykärret.

Potamogeton berchtoldii, **gropnate**, den stora dammen NO hamnen.

Carex elongata, **rankstarr**, strandskogen nära Resmogränsen samt fuktängen i Betebyskogen.

Carex lasiocarpa, **trådstarr**, kärr i Möckelmossens förlängning, Amossen.

Carex pilulifera, **pillerstarr**, betad ängsmark O Risingehamn.

Juncus bulbosus, **löktåg**, täkt N Risingehamn.

Allium lineare, **klipplök**, åtskilliga alvarlokaler bl.a 300 m OSO Bårbykällan, 800 m VNV Bårbykällan, 800 m SV Möckelmossen och 1,4 km SV Möckelmossen.

Chenopodium polyspermum, **fiskmålla**, jordhög i Trålgatans förlängning.

Cerastium arvense x tomentosum, åkerren ca 100 m V Risingehög.

Silene dioica, **rödblära**, vägkant i S. Bårby 1995. Krutbr. 1996:3.

Petrorhagia prolifera, **hylsnejlika**, 1,2 km S Möckelmossens P-plats samt 2 km N Södra baspunkten.

Ceratophyllum submersum, **vårtsärv**, gammal damm inom sockerbruksområdet. Även ny för Öland. Krutbr. 1999:3.

Ranunculus psilostachys, **luddranunkel**, gräsmark S Trålgatan.

Mahonia aquifolium, **mahonia**, stig S kyrkan.

Papaver pseudoorientale, **jättevallmo**, S. Bårby vid 136-an.

Crambe maritima, **strandkål**, småbåtshamnen.

Cardamine flexuosa, **skogsbräsma**, strandskogen nära Resmogränsen.

Cardamine bulbifera, **tandrot**, talldunge V Kulltorp.

Reseda alba, **vitreseda**, avfallsplats N Risingehamn.

Ribes alpinum, **måbär**, talldunge V Kulltorp.

Amelanchier spicata, **häggmispel**, skogsdunge N Mörby hotell och vandrarhem samt strandvallen ca 300 m S Resmogränsen.

Rubus pedemontanus, **rostbjörnbär**, skogsdunge O Risingehamn nära Kastlösagränsen samt talldunge SO Risingehög. Även ny för Öland. Krutbr. 2000:3-4.

Potentilla recta, **styv fingerört**, tomtmark i Risinge.

Alchemilla micans, **glansdaggkäpa**, ängsmark N Bårbykärret.

Rosa glauca, **daggros**, skräpmark i Trålgatans förlängning.

Rosa rubiginosa, **äppelros**, längs strandvallen mot Resmogränsen.

Rosa rugosa, **vresros**, skräpmark i Trålgatans förlängning.

Cytisus scoparius, **harris**, talldunge mellan Beteby och Risinge.

Ononis spinosa ssp. *maritima*, **puktörne**, vägkant S Möckelmossen nära gränsen mot Stenåsa.

Lupinus polyphyllus, **regnbågslupin**, skogsdunge N Mörby hotell och vandrarhem.

Lupinus angustifolius, **blålupin**, skräpmark vid gränsen mot Mysinge.

Euphorbia cyparissias, **vårtörel**, skräpmark S Mörbylånga kyrkby.

Acer platanoides, **lönn**, skogsdungarna N och O om Mörby hotell och vandrarhem.

Acer pseudoplatanus, **tysklönn**, markväg SV Bårby borg.

Ilex aquifolium, **järnek**, skogsdunge V Kulltorp.

Daphne mezereum, **tibast**, dikeskant i Trålgatans förlängning.

Epilobium adenocaulon, **amerikansk dunört**, vid Bårbykärret.

Epilobium ciliatum, **vit dunört**, stranden N Mörbylånga hamn.

Epilobium lamyi, **grådunört**, sockerbruksområdet.

Circaea lutetiana, **stor häxört**, karstspricka ca 1,5 km N Bårby-Albyvägen och och 1 km O Södra baspunkten.

Hedera hibernica, **storbladig murgröna**, S Bårby vid 136-an.

Vinca minor, **vintergröna**, längs vägen S Mörbylånga kyrkby.

Myosotis sylvatica, **skogsförgätmigej**, N Bårby.

Stachys byzantina, **lammöron**, vägkant N Risingehög.

Lycium barbarum, **bocktörne**, vid 136-an N Bårby borg.

Verbascum speciosum, **praktkungsljus**, Mörbylånga tätort.

Veronica polita, **glansveronika**, åkermark N Bårby borg.

Solanum physalifolium var. *nitidibaccatum*, **bägarnattskatta**, jordhög i Trålgatans förlängning 1998. Krutbr. 1999:1

Pedicularis palustris, **kärrenspara**, strandkärr N Mörbylånga hamn.

Lonicera caprifolium, **kaprifol**, vid vägen i Mörbylånga kyrkby.

Lonicera periclymenum, **vildkaprifol**, skogsdunge V Kulltorp.

Symphoricarpos albus var. *laevigatus*, **snöbär**, strandpromenaden N stora dammen.

Galinsoga parviflora, **gängel**, hamnområdet N Ölandsfrö.

Ambrosia artemisifolia, **malörtsambrosia**, brännfläck strax NV pumphuset i Trålgatans förlängning 1997. Krutbr. 1998:1.

Senecio jacobaea ssp. *jacobaea*, **stånds**, kring industriområdet samt vid 136-an N Bårby borg.

Senecio jacobaea ssp. *gotlandicus*, **alvarstånds**, många alvarlokaler bl.a. 600 m OSO Bårbykällan, 300 m SV Bårbykällan, 1,2 km NV Bårbykällan och 1,6 km SSV Möckelmossen

Sonchus arvensis var. *glabrescens*, **kalmolke**, stranden i N, jordhögar i Trålgatans förlängning.

Cicerbita macrophylla ssp. *uralensis*, **parksallat**, Mörbylånga tätort.

Därtill kommer ytterligare ett 40-tal förvildade trädgårdsväxter som inte är uppgivna för Mörbylånga tidigare. Åtskilliga vårblomande lökväxter som blå- och vårstjärnor finner man bl.a. längs nedre vägen från Mörbylånga kyrkby till Risinge samt kring ett vägdike i Hedvigsborg vid infarten till Mörbylånga. Många huvudsakligen årliga växter är noterade på skräpmarkerna i anslutning till reningsverket och i Trålgatans förlängning. I skogsdungen N Mörby hotell-och vandrarhem finns bl.a. flera Cotoneaster – arter. Anmärkningsvärd är förekomsten av vintergäck, trädgårdsiris och balkangemsrot längs vägen mellan Bårby och Alby V om Bårbyhorvan.

Rödlistade arter

Totalt 42 av de noterade arterna är upptagna på ArtDatabankens förteckning över "Rödlistade arter i Sverige 2000". Till kategorin **Starkt hotad (EN)** hör dvärgkämpar och ölandskungsljus. Till kategorin **Sårbar (VU)** hör vittåtel, klipplök, källgräs, flocka-

run, honungsblomster, fågelary, vit kattost, hylsnejlika och backsilja. De övriga är **Missgynnade (NT)** förutom smarluta, som hör till kategorin **Kunskapsbrist (DD)**. Närmare lokaluppgifter återfinns i föreningens register.

Artlista för Mörbylånga socken

Arter funna under den aktuella inventeringsperioden. Uppställningen följer i huvudsak Ölands kärlväxtflora.

Namngivning i huvudsak efter T. Karlsson "Förteckning över svenska kärlväxter" (Svensk Bot. Tidskr. 1997:5)

<i>Equisetum arvense</i> , Åkerfräken	<i>Zostera marina</i> , Bandtång
<i>Equisetum fluviatile</i> , Sjöfräken	<i>Potamogeton natans</i> , Gäddnate
<i>Equisetum palustre</i> , Kärrfräken	<i>Potamogeton filiformis</i> , Trådnate
<i>Equisetum variegatum</i> , Smalfräken	<i>Potamogeton gramineus</i> , Gråsnate
<i>Ophioglossum vulgatum</i> , Ormtunga	<i>Potamogeton perfoliatus</i> , Ålnate
<i>Botrychium lunaria</i> , Låsbräken	<i>Potamogeton pectinatus</i> , Borstnate
<i>Polypodium vulgare</i> , Stensöta	<i>Potamogeton berchtoldii</i> , Gropnate
<i>Asplenium ruta muraria</i> , Murruta	<i>Ruppia maritima</i> , Hårnating
<i>Asplenium septentrionale</i> , Gaffelbräken	<i>Zannichellia palustris</i> var. <i>repens</i> ,
Småsärv
<i>Asplenium viride</i> , Grönbräken	<i>Triglochin maritimum</i> , Havssälting
<i>Asplenium trichomanes</i> ssp.
<i>quadrialeans</i> , Kalksvartbräken	<i>Triglochin palustre</i> , Kärrsälting
<i>Athyrium filix-femina</i> , Majbräken	<i>Alisma plantago-aquatica</i> , Svalting
<i>Cystopteris fragilis</i> , Stenbräken	<i>Alisma lanceolatum</i> , Gotlandssvalting
<i>Gymnocarpium dryopteris</i> , Ekbräken	<i>Baldellia ranunculoides</i> , Flocksvalting
<i>Gymnocarpium robertianum</i> , Kalkbräken	<i>Panicum miliaceum</i> , Hirs
<i>Dryopteris filix-mas</i> , Tråjon	<i>Echinochloa crus-galli</i> , Hönshirs
<i>Dryopteris carthusiana</i> , Skogsbräken	<i>Phragmites australis</i> , Vass
<i>Dryopteris dilatata</i> , Lundbräken	<i>Phalaris canariensis</i> , Kanariegräs
<i>Pinus sylvestris</i> , Tall	<i>Phalaris arundinacea</i> , Rörflen
<i>Pinus nigra</i> , Svarttall	<i>Anthoxanthum odoratum</i> , Vårbrodd
<i>Picea abies</i> , Gran	<i>Milium effusum</i> , Hässlebrodd
<i>Juniperus communis</i> , En	<i>Phleum pratense</i> ssp. <i>pratense</i> , Timotej
<i>Taxus baccata</i> , Idegran	<i>Phleum pratense</i> ssp. <i>serotinum</i> , Vild-
timotej
<i>Typha latifolia</i> , Bredkaveldun	<i>Phleum phleoides</i> , Flentimotej
<i>Sparganium emersum</i> , Igelknopp	<i>Alopecurus pratensis</i> , Ängskavle
<i>Sparganium erectum</i> , Storigelknopp	<i>Alopecurus arundinaceus</i> , Svartkavle
<i>Sparganium natans</i> , Dvärgigelknopp	<i>Alopecurus geniculatus</i> , Kärrkavle
<i>Lemna minor</i> , Andmat	<i>Agrostis capillaris</i> , Rödven
<i>Lemna gibba</i> , Kupandmat	

- Agrostis stolonifera*, Krypven
Agrostis gigantea, Storven
Agrostis vinealis, Bergven
Calamagrostis epigejos, Berggrö
Apera spica-venti, Åkerkösa
Apera interrupta, Alvarkösa
Holcus lanatus, Luddtåtel
Corynephorus canescens, Borsttåtel
Aira praecox, Vårtåtel
Aira caryophyllea, Vittåtel
Deschampsia caespitosa, Tuvtåtel
Deschampsia flexuosa, Kruståtel
Arrhenatherum elatius, Knylhavre
Helictotrichon pratense, Ängshavre
Helictotrichon pubescens, Luddhavre
Avena sativa, Havre
Danthonia decumbens, Knägräs
Sesleria uliginosa, Älvväxing
Melica nutans, Bergslok
Melica uniflora, Lundslok
Melica ciliata, Grusslok
Molinia caerulea, Blåtåtel
Catabrosa aquatica, Källgräs
Briza media, Darrgräs
Dactylis glomerata, Hundäxing
Cynosurus cristatus, Kamäxing
Poa pratensis ssp. *angustifolia*, Smalgröe
Poa pratensis ssp. *pratensis*, Vanligt ängsgröe
Poa pratensis ssp. *irrigata*, Smågröe
Poa pratensis ssp. *subcaerulea*, Silvergröe
Poa alpina, Fjällgröe
Poa bulbosa, Knölgröe
Poa nemoralis, Lundgröe
Poa compressa, Berggröe
Poa trivialis, Kärrgröe
Poa annua, Vitgröe
Puccinellia distans, Grått saltgräs
Puccinellia maritima, Revigt saltgräs
Glyceria fluitans, Mannagräs
Glyceria notata, Skånskt mannagräs
Festuca pratensis, Ängssvingel
Festuca polesica, Sandsvingel
Festuca rubra ssp. *rubra*, Vanlig rödsvingel
Festuca rubra ssp. *oelandica*, Bågsvingel
Festuca ovina, Fårsvingel
Festuca brevipila, Hårdsvingel
Festuca gigantea, Långsvingel
Festuca arundinacea, Rörsvingel
Lolium perenne, Engelskt rajgräs
Nardus stricta, Stag
Bromopsis inermis, Foderlost
Anisantha tectorum, Taklost
Anisantha sterilis, Sandlost
Bromus hordeaceus ssp. *hordeaceus*, Vanligt luddlost
Brachypodium sylvaticum, Lundskafting
Brachypodium pinnatum, Backskafting
Secale cereale, Råg
Triticum aestivum, Vete
Elymus caninus, Lundelm
Elytrigia repens ssp. *repens*, Kvickrot
Elytrigia repens ssp. *arenosa*, Blågrå kvickrot
Leymus arenarius, Strandråg
Eriophorum angustifolium, Ängsull
Eriophorum latifolium, Gräsull
Schoenoplectus maritimus, Havssäv
Schoenoplectus tabernaemontani, Blåsäv
Blysmus compressus, Plattsäv

Eleocharis parvula, Dvärgsäv
Eleocharis quinqueflora, Tagelsäv
Eleocharis uniglumis ssp. *uniglumis*,
 Vanlig agnsäv
Eleocharis uniglumis ssp. *sternerii*,
 Alvaragnsäv
Eleocharis palustris, Knappsäv
Carex dioica, Nålstarr
Carex vulpina, Rävstarr
Carex otrubae, Blankstarr
Carex spicata, Piggstarr
Carex pairaei, Snårstarr
Carex divulsa ssp. *leersii*, Långstarr
Carex disticha, Plattstarr
Carex ovalis, Harstarr
Carex nigra, Hundstarr
Carex elata, Bunkestarr
Carex tomentosa, Luddstarr
Carex ericetorum, Backstarr
Carex caryophyllea, Vårstarr
Carex jemtlandica-typ, Jämtlandsstarr
Carex viridula, Ärtstarr
Carex distans, Glesstarr
Carex hostiana, Ängsstarr
Carex panicea, Hirsstarr
Carex pallescens, Blekstarr
Carex flacca, Slankstarr
Carex sylvatica, Skogsstarr
Carex rostrata, Flaskstarr
Carex vesicaria, Blåsstarr
Carex acutiformis, Brunstarr
Carex pilulifera, Pillerstarr
Carex elongata, Rankstarr
Carex ornithopoda, Fågelstarr
Carex hartmanii, Hartmanstarr
Carex hirta, Grusstarr

Carex lasiocarpa, Trådstarr
Juncus conglomeratus, Knapptåg
Juncus effusus, Veketåg
Juncus compressus, Stubbtåg
Juncus gerardii, Salttåg
Juncus bufonius, Vägtåg
Juncus bulbosus, Löktåg
Juncus alpinoarticulatus ssp. *alpinoart.*,
 Torvtåg
Juncus articulatus, Ryltåg
Luzula campestris, Knippfryle
Luzula multiflora, Ängsfryle
Lilium bulbiferum, Brandlilja
Anthericum liliago, Stor sandlilja
Anthericum ramosum, Liten sandlilja
Allium oleraceum, Backlök
Allium vineale, Sandlök
Allium scorodoprasum, Skogslök
Allium schoenoprasum var. *alvarense*,
 Alvargräslök
Allium lineare, Klipplök
Allium aflatanense, Kirgislök
Muscari botryoides, Pärlhyacint
Muscari armeniacum, Armenisk pärlhyacint
Puschkinia scilloides, Porslinshyacint
Chionodoxa forbesii, Vårstjärna
Chionodoxa sardensis, Liten vårstjärna
Scilla siberica, Rysk blåstjärna
Scilla bifolia, Tidig blåstjärna
Scilla amoena, Tuvig blåstjärna
Hyacinthus orientalis, Hyacint
Hyacinthoides non-scripta, Engelsk
 klockhyacint
Hyacinthoides hispanica, Spansk
 klockhyacint

- Ornithogalum umbellatum*, Morgonstjärna
- Ornithogalum nutans*, Aftonstjärna
- Hemerocallis fulva*, Brunröd daglilja
- Paris quadrifolia*, Ormbär
- Maianthemum bifolium*, Ekorrhbär
- Polygonatum odoratum*, Getrams
- Polygonatum multiflorum*, Storrams
- Convallaria majalis*, Liljekonvalj
- Asparagus officinalis*, Sparris
- Galanthus nivalis*, Snödroppe
- Galanthus elwesii*, Turkisk snödroppe
- Narcissus pseudonarcissus*, Påsklilja
- Narcissus poeticus*, Pingstlilja
- Narcissus x incomparabilis*, Stjärnnarciss
- Gagea lutea*, Vårlök
- Gagea minima*, Dvärgvårlök
- Gagea pratensis*, Ängsvårlök
- Lilium bulbiferum*, Brandlilja
- Tulipa gesneriana*, Tulpan
- Iris pseudacorus*, Svärdsilja
- Iris germanica*, Trädgårdsiris
- Iris pallida*, Silveriris
- Crocus x stellaris*, Gullkrokus
- Crocus vernus*, Vårkrokus
- Ophrys insectifera*, Flugblomster
- Orchis militaris*, Johannesnycklar
- Orchis morio*, Göknycklar
- Orchis ustulata*, Krutbrännare
- Orchis mascula*, Sankt Pers nycklar
- Dactylorhiza latifolia*, Adam och Eva
- Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*, Ängsnycklar
- Dactylorhiza incarnata* ssp. *cruenta*, Blodnycklar
- Dactylorhiza incarnata* ssp. *ochroleuca*, Vaxnycklar
- Dactylorhiza maculata* ssp. *fuchsii*, Skogsnycklar
- Herminium monorchis*, Honungsblomster
- Platanthera bifolia* ssp. *bifolia*, Nattviol
- Platanthera chlorantha*, Grönvit nattviol
- Gymnadenia conopsea* var. *conopsea*, Vanlig brudsporre
- Gymnadenia conopsea* var. *densiflora*, Praktsporre
- Epipactis palustris*, Kärrknipprot
- Epipactis helleborine*, Skogsknipprot
- Listera ovata*, Tvåblad
- Salix alba*, Vitpil
- Salix myrsinifolia*, Svartvide
- Salix caprea*, Säl
- Salix cinerea*, Gråvide
- Salix aurita*, Bindvide
- Salix repens* ssp. *rosmarinifolia*, Rosmarinvide
- Salix repens* ssp. *repens* var. *repens*, Vanligt krypvide
- Salix repens* ssp. *repens* var. *argentea*, Sandvide
- Salix pentandra*, Jolster
- Salix viminalis*, Korgvide
- Populus tremula*, Asp
- Corylus avellana*, Hassel
- Betula pendula*, Vårtbjörk
- Betula pubescens*, Glasbjörk
- Alnus glutinosa*, Klibbal
- Quercus rubra*, Rödek
- Quercus robur*, Ek
- Ulmus glabra*, Alm
- Ulmus minor*, Lundalm
- Humulus lupulus*, Humle
- Urtica dioica*, Brännässla
- Urtica urens*, Etternässla

- Rumex crispus*, Krusskräppa
Rumex hydrolapathum, Vattenskräppa
Rumex obtusifolius, Tomtskräppa
Rumex maritimus, Strandskräppa
Rumex acetosa, Ängssyra
Rumex thyrsoiflorus, Stor ängssyra
Rumex acetosella ssp. *acetosella*, Bergs-
 syra
Rumex acetosella ssp. *tenuifolia*, Röd-
 syra
Rheum rhabarbarum, Rabarber
Polygonum aviculare, Trampört
Persicaria maculosa, Åkerpilört
Persicaria lapathifolia ssp. *lapathifolia*,
 Strandpilört
Persicaria lapathifolia ssp. *pallida*,
 Vanlig pilört
Persicaria amphibia, Vattenpilört
Fallopia convolvulus, Åkerbinda
Chenopodium suecicum, Svenskmålla
Chenopodium album, Svinmålla
Chenopodium hybridum, Lönnmålla
Chenopodium bonus-henricus, Lungrot
Chenopodium polyspermum, Fiskmålla
Chenopodium glaucum, Blåmålla
Chenopodium rubrum, Rödmålla
Atriplex littoralis, Strandmålla
Atriplex patula, Vägmålla
Atriplex longipes ssp. *praecox*, Bråd-
 målla
Atriplex prostrata, Spjutmålla
Atriplex hastata, Flikmålla
Atriplex glabriuscula, Broskmålla
Amaranthus retroflexus, Svinamarant
Scleranthus annuus ssp. *annuus*, Åker-
 knavel
Scleranthus annuus ssp. *polycarpus*,
 Tuvknavel
Scleranthus perennis, Vitknavel
Herniaria glabra, Knytling
Spergula arvensis, Åkerspärjel
Spergularia rubra, Rödnarv
Spergularia marina, Saltnarv
Sagina procumbens, Krypnarv
Sagina nodosa, Knutnarv
Moehringia trinervia, Skogsnarv
Arenaria serpyllifolia, Sandnarv
Stellaria media, Våtarv
Stellaria pallida, Blekarv
Stellaria holostea, Buskstjärnblomma
Stellaria graminea, Grässtjärnblomma
Cerastium arvense, Fältarv
Cerastium tomentosum, Silverarv
Cerastium arvense x tomentosum,
Cerastium fontanum ssp. *vulgare*, Höns-
 arv
Cerastium pumilum, Alvararv
Cerastium glutinosum, Klibbarv
Cerastium semidecandrum, Vårarv
Holosteum umbellatum, Fågelarv
Lychnis viscaria, Tjärblomster
Lychnis alpina var. *oelandica*, Öländsk
 fjällnejlika
Lychnis chalconica, Studentnejlika
Lychnis coronaria, Purpurklätt
Lychnis flos-cuculi, Gökblomster
Silene dioica, Rödblära (noterad 1995)
Silene latifolia ssp. *alba*, Vitblära
Silene uniflora ssp. *petraea*, Alvarglim
Silene vulgaris, Smällglim
Silene nutans var. *nutans*, Vanlig back-
 glim

- Silene nutans* var. *infracta*, Kal backglim
Dianthus deltoides, Backnejlika
Dianthus barbatus, Borstnejlika
Petrorhagia prolifera, Hylsnejlika
Gypsophila fastigiata, Såpört
Saponaria officinalis, Såpnejlika
Ceratophyllum submersum, Vårtsärv
Caltha palustris, Kabbleka
Trollius europaeus, Smörbollar
Eranthis hyemalis, Vintergäck
Aquilegia vulgaris, Akleja
Consolida regalis, Riddarsporre
Consolida ajacis, Romersk riddarsporre
Myosurus minimus, Råttsvans
Ranunculus flammula, Ältranunkel
Ranunculus auricomus, Majsmörblomma
Ranunculus acris, Smörblomma
Ranunculus repens, Revsmörblomma
Ranunculus polyanthemos, Backsmörblomma
Ranunculus bulbosus, Knölsmörblomma
Ranunculus sceleratus, Tiggarranunkel
Ranunculus illyricus, Ullranunkel
Ranunculus psilostachys, Luddranunkel
Ranunculus ficaria, Svalört
Ranunculus aquatilis var. *aquatilis*, Vanlig vattenmöja
Ranunculus aquatilis var. *diffusus*, Grodmöja
Anemone blanda, Balkansippa
Anemone hepatica, Blåsippa
Anemone nemorosa, Vitsippa
Anemone ranunculoides, Gulsippa
Anemone pratensis, Fältsippa
Anemone sylvestris, Tovsippa
Clematis vitalba, Skogsklematis
Thalictrum simplex ssp. *tenuifolium*, Smalruta
Thalictrum flavum, Ängsruta
Berberis vulgaris, Berberis
Mahonia aquifolium, Mahonia
Chelidonium majus, Skelört
Papaver rhoeas, Kornvallmo
Papaver argemone, Spikvallmo
Papaver somniferum, Opievallmo
Papaver dubium ssp. *dubium*, Vanlig rågvallmo
Papaver pseudoorientale, Jättevallmo
Corydalis cava, Hålnunneört
Corydalis intermedia, Smånunneört
Corydalis pumila, Sloknunneört
Corydalis nobilis, Sibirisk nunneört
Pseudofumaria lutea, Gul nunneört
Fumaria officinalis, Jordrök
Iberis amara, Blomsteriberis
Brassica napus ssp. *napus*, Raps
Diploaxis muralis, Mursenap
Diploaxis tenuifolia, Sandsenap
Armoracia rusticana, Pepparrot
Lepidium heterophyllum, Vallkrassing
Lepidium campestre, Fältkrassing
Lepidium ruderales, Gatkrassing
Cardaria draba ssp. *draba*, Välskrassing
Teesdalea nudicaulis, Sandkrassing
Hornungia petraea, Stenkrassing
Thlaspi arvense, Penningört
Thlaspi perfoliatum, Vårskärvfrö
Capsella bursa-pastoris, Lomme
Cochlearia danica, Dansk skörbjuggsört
Camelina microcarpa ssp. *microcarpa*, Sanddådra

Berteroa incana, Sandvita
Alyssum alyssoides, Grådådra
Draba incana, Grådraba
Draba muralis, Lunddraba
Erophila verna, Nagelört
Lunaria annua, Judaspenningar
Bunias orientalis, Ryssgubbe
Isatis tinctoria, Vejde
Cakile maritima, Marviol
Hesperis matronalis, Hesperis
Alliaria petiolata, Löktrav
Sisymbrium supinum, Kalkkrassing
Sisymbrium altissimum, Hamnsenap
Sisymbrium officinale, Vägsenap
Descurainia sophia, Stillfrö
Sinapis arvensis, Åkersenap
Crambe maritima, Strandkål
Barbarea vulgaris var. *arcuata*, Vanlig
 sommargyllen
Rorippa palustris, Sumpfräne
Rorippa sylvestris, Strandfräne
Cardamine pratensis ssp. *pratensis*, Äkta
 ängsbräsma
Cardamine pratensis ssp. *paludosa*, Kärr-
 bräsma
Cardamine amara, Bäckbräsma
Cardamine hirsuta, Bergsbräsma
Cardamine flexuosa, Skogsbräsma
Cardamine bulbifera, Tandrot
Arabidopsis thaliana, Backtrav
Arabis hirsuta var. *hirsuta*, Vanlig lund-
 trav
Arabis hirsuta var. *glaberrima*, Kalktrav
Arabis glabra, Rockentrav
Erysimum cheiranthoides, Åkerkårel
Reseda luteola, Färgreseda

Reseda alba, Vitreseda
Sedum telephium ssp. *maximum*, Kärleks-
 ört
Sedum spectabile, Kinesisk kärleksört
Sedum album, Vit fetknopp
Sedum acre, Gul fetknopp
Sedum rupestre, Stor fetknopp
Sedum spurium, Kaukasiskt fetblad
Saxifraga tridactylites, Grusbräcka
Saxifraga granulata, Mandelblomma
Parnassia palustris, Slätterblomma
Ribes uva-crispa, Krusbär
Ribes rubrum, Röda vinbär
Ribes alpinum, Måbär
Prunus padus, Hägg
Prunus avium, Sötkörsbär
Prunus cerasus, Surkörsbär
Prunus spinosa, Slånbär
Prunus domestica, Plommon
Prunus domestica ssp. *insititia*, Krikon
Prunus-hybrider,
Cotoneaster scandinavicus, Rött oxbär
Cotoneaster canescens, Alvaroxbär
Cotoneaster horizontalis, Lingonoxbär
Cotoneaster divaricatus, Spärroxbär
Cotoneaster multiflorus, Flockoxbär
Cotoneaster bullatus, Rynkoxbär
Crataegus monogyna, Trubbhagtorn
Crataegus rhipidophylla var.
rhipidophylla, Spetsbhagtorn
Crataegus laevigata, Rundbhagtorn
Amelanchier spicata, Häggmispel
Malus sylvestris, Vildapel
Malus domestica, Apel
Sorbus aucuparia, Rönn
Sorbus intermedia, Oxel

- Pyrus pyraster*, Vildpäron
Rubus saxatilis, Stenbär
Rubus idaeus, Hallon
Rubus caesius, Blåhallon
Rubus caesius x idaeus,
Rubus odoratus, Rosenhallon
Rubus sect. Corylifolii, Krypbjörnbär
Rubus plicatus, Sötbjörnbär
Rubus pedemontanus, Rostbjörnbär
Fragaria vesca, Smultron
Fragaria viridis, Backsmultron
Dasiphora fruticosa, Tok
Argentina anserina, Gåsört
Potentilla argentea, Femfingerört
Potentilla sordida, Backfingerört
Potentilla tabernaemontani, Småfingerört
Potentilla subarenaria, Grå småfingerört
Potentilla recta, Styv fingerört
Potentilla erecta, Blodrot
Potentilla reptans, Revfingerört
Geum rivale, Humleblomster
Geum rivale x urbanum,
Geum urbanum, Nejlkrot
Filipendula ulmaria, Älggräs
Filipendula vulgaris, Brudbröd
Aphanes arvensis, Jungfrukam
Alchemilla glaucescens,
 Sammetsdaggekåpa
Alchemilla micans, Glansdaggekåpa
Alchemilla acutiloba, Stjärndaggekåpa
Alchemilla subcrenata, Ängsdaggekåpa
Alchemilla glabra, Glatt daggekåpa
Sanguisorba minor ssp. polygama, Ving-
 pimpinell
Agrimonia eupatoria, Småborre
Rosa rugosa, Vresros
Rosa villosa ssp. mollis, Hartsros
Rosa sherardii, Luddros
Rosa rubiginosa, Äppelros
Rosa dumalis, Nyponros
Rosa canina, Stenros
Rosa glauca, Daggros
Pisum sativum, Ärt
Laburnum anagyroides, Sydgullregn
Laburnum x watereri., Hybridgullregn
Ononis spinosa ssp. arvensis, Stallört
Ononis spinosa ssp. maritima, Puktörne
Medicago sativa ssp. sativa, Blålusern
Medicago sativa ssp. falcata, Gullusern
Medicago sativa ssp. x varia, Mellan-
 lusern
Medicago lupulina, Humlelusern
Melilotus officinalis, Gul sötväppling
Melilotus albus, Vit sötväppling
Trifolium campestre, Jordklöver
Trifolium dubium, Trådklöver
Trifolium repens, Vitklöver
Trifolium hybridum, Alsikeklöver
Trifolium montanum, Backklöver
Trifolium fragiferum, Blåsklöver
Trifolium pratense var. pratense, Ängs-
 rödklöver
Trifolium pratense var. sativum, Foder-
 rödklöver
Trifolium medium, Skogsklöver
Trifolium arvense, Harklöver
Trifolium striatum, Strimklöver
Anthyllis vulneraria ssp. vulneraria, Liten
 getväppling
Anthyllis vulneraria ssp. carpatica, Stor
 getväppling
Lotus corniculatus, Käringtand

- Tetragonolobus maritimus*, Klöverärt
Astragalus glycyphyllos, Sötvedel
Oxytropis campestris ssp. *campestris*,
 Fältvedel
Caragana arborescens, Häckkaragan
Robinia pseudoacacia, Robinia
Vicia hirsuta, Duvvicker
Vicia tetrasperma, Sparvvicker
Vicia cracca, Kråkvicker
Vicia tenuifolia, Luktvicker
Vicia villosa ssp. *villosa*, Luddvicker
Vicia sepium, Häckvicker
Vicia lathyroides, Vårvicker
Vicia pannonica ssp. *pannonica*, Ungersk
 vicker
Vicia sativa ssp. *segetalis*, Stor sommar-
 vicker
Lathyrus linifolius, Gökärt
Lathyrus niger, Vippärt
Lathyrus vernus, Vårärt
Lathyrus sylvestris, Backvial
Lathyrus latifolius ssp. *latifolius*, Rosen-
 vial
Lathyrus pratensis, Gulvial
Cytisus scoparius, Harris
Lupinus polyphyllus, Blomsterlupin
Lupinus angustifolius, Blålupin
Galega orientalis., Fodergetruta
Oxalis acetosella, Harsyra
Geranium sanguineum, Blodnäva
Geranium pyrenaicum, Skuggnäva
Geranium robertianum, Stinknäva
Geranium lucidum, Glansnäva
Geranium dissectum, Fliknäva
Geranium columbinum, Duvnäva
Geranium molle, Mjuknäva
Geranium pusillum, Sparvnäva
Erodium cicutarium, Skatnäva
Tropaeolum majus, Indiankrasse
Linum catharticum, Vildlin
Linum usitatissimum, Spånadslin
Mercurialis perennis, Skogsbingel
Euphorbia helioscopia, Revormstörel
Euphorbia peplus, Rävttörel
Euphorbia cyparissias, Vårtörel
Polygala vulgaris, Jungfrulin
Polygala amarella, Rosettjungfrulin
Polygala comosa, Toppjungfrulin
Acer platanooides, Lönn
Acer pseudoplatanus, Tysk lönn
Aesculus hippocastanum, Hästkastanj
Ilex aquifolium, Järnek
Impatiens glandulifera, Jättebalsamin
Euonymus europaeus, Benved
Frangula alnus, Brakved
Rhamnus cathartica, Vägtorn
Tilia cordata, Lind
Malva moschata, Myskmalva
Malva sylvestris, Rödmalva
Malva neglecta, Skär kattost
Malva pusilla, Vit kattost
Alcea rosea, Stockros
Daphne mezereum, Tibast
Hippophae rhamnoides, Havtorn
Hypericum maculatum ssp. *maculatum*,
 Fyrkantig johannesört
Hypericum perforatum, Äkta johannesört
Viola tricolor, Styvmorsviol
Viola arvensis, Åkerviol
Viola odorata, Luktviol
Viola hirta, Buskviol
Viola mirabilis, Underviol

- Viola rupestris* ssp. *rupestris*, Sandviol
Viola reichenbachiana, Lundviol
Viola riviniana, Skogsviol
Viola canina ssp. *canina*, Ängsviol
Viola persicifolia, Strandviol
Viola pumila, Dvärgviol
Viola x wittrockiana, Pensé
Helianthemum nummularium, Vanlig solvända
Helianthemum oelandicum, Ölands-solvända
Lythrum salicaria, Fackelblomster
Epilobium angustifolium, Mjölke
Epilobium hirsutum, Rosendunört
Epilobium hirsutum x parviflorum,
Epilobium parviflorum, Luddunört
Epilobium montanum, Bergdunört
Epilobium roseum, Grendunört
Epilobium adenocaulon, Amerikansk dunört
Epilobium ciliatum, Vit dunört
Epilobium tetragonum, Kantdunört
Epilobium lamyi, Grådunört
Epilobium obscurum, Mörk dunört
Epilobium palustre, Kärrdunört
Oenothera glazioviana, Jättenattljus
Circaea lutetiana, Stor häxört
Myriophyllum spicatum, Axslinga
Cornus sanguinea, Skogskornell
Hedera helix, Murgröna
Hedera hibernica, Storbladig murgröna
Hydrocotyle vulgaris, Spikblad
Sanicula europaea, Sårläka
Chaerophyllum temulum, Hårkörvel
Anthriscus sylvestris, Hundkäx
Myrrhis odorata, Spansk körvel
Torilis japonica, Rödkörvel
Conium maculatum, Odört
Bupleurum tenuissimum, Strandnål
Carum carvi, Kummin
Pimpinella saxifraga ssp. *saxifraga*, Vanlig bockrot
Aegopodium podagraria, Kirskål
Petroselinum crispum, Persilja
Sium latifolium, Vattenmärke
Berula erecta, Bäckmärke
Aethusa cynapium ssp. *cynapium*, Vanlig vildpersilja
Aethusa cynapium ssp. *elata*, Stor vildpersilja
Selinum dubium, Slidsilja
Selinum carvifolia, Krusfrö
Angelica sylvestris, Strätta
Peucedanum palustre, Kärrsilja
Peucedanum oreoselinum, Backsilja
Pastinaca sativa var. *sylvestris*, Vildpalsternacka
Anethum graveolens, Dill
Heracleum spondylium ssp. *sibiricum*, Sibirisk björnlöka
Heracleum mantegazzianum, Jättelöka
Laserpitium latifolium, Spenört
Daucus carota ssp. *carota*, Vildmorot
Orthilia secunda, Björkpyrola
Calluna vulgaris, Ljung
Vaccinium myrtillus, Blåbär
Primula sp. odlad *acaulis*-form,
Primula veris, Gullviva
Primula farinosa, Majviva
Androsace septentrionalis, Grusviva
Lysimachia vulgaris, Strandlysing
Lysimachia punctata, Praktlysing
Lysimachia thyrsoiflora, Topplösa

Glaux maritima, Strandkrypa
Anagallis arvensis, Rödmire
Armeria maritima ssp. *elongata*., Backtrift
Armeria maritima ssp. *maritima*, Strandtrift
Fraxinus excelsior, Ask
Syringa vulgaris, Syren
Ligustrum vulgare, Liguster
Centaurium littorale var. *littorale*, Kustarun
Centaurium erythraea var. *erythraea*, Flockarun
Centaurium pulchellum, Dvärgarun
Gentianella uliginosa, Sumpgentiana
Menyanthes trifoliata, Vattenklöver
Vincetoxicum hircundinaria, Tulkört
Vinca minor, Vintergröna
Convolvulus arvensis, Åkervinda
Calystegia sepium ssp. *sepium*., Snårvinda
Calystegia sepium ssp. *spectabilis*, Skårvinda
Calystegia pulchra x sepium,
Cynoglossum officinale, Hundtunga
Asperugo procumbens, Paddfot
Symphytum officinale, Äkta vallört
Symphytum x uplandicum, Uppländsk vallört
Borago officinalis, Gurkört
Anchusa officinalis, Oxtunga
Anchusa arvensis, Fårtunga
Pulmonaria obscura, Lungört
Myosotis scorpioides var. *scorpioides*, Äkta förgätmigej
Myosotis laxa ssp. *caespitosa*, Sumpförgätmigej

Myosotis sylvatica, Skogsförgätmigej
Myosotis arvensis, Åkerförgätmigej
Myosotis ramosissima, Backförgätmigej
Myosotis stricta, Vårförgätmigej
Myosotis discolor, Brokförgätmigej
Lithospermum officinale, Stenfrö
Lithospermum arvense var. *arvense*, Vit sminkrot
Echium vulgare, Blåeld
Ajuga pyramidalis, Blåsuga
Teucrium scordium, Lökgamander
Scutellaria hastifolia, Toppfrossört
Glechoma hederacea, Jordreva
Prunella vulgaris, Brunört
Prunella grandiflora, Praktbrunört
Prunella grandiflora x vulgaris,
Galeopsis tetrahit, Pipdån
Galeopsis bifida, Toppdån
Lamium album, Vitplister
Lamium purpureum, Rödplister
Lamium hybridum, Flikplister
Lamium amplexicaule, Mjukplister
Leonurus cardiaca, Hjärtstilla
Ballota nigra, Bosyska
Stachys byzantina, Lammöron
Stachys sylvatica, Stinksyska
Stachys palustris, Knölsyska
Satureja acinos, Harmynta
Hyssopus officinalis, Isop
Thymus serpyllum ssp. *serpyllum*, Backtimjan
Origanum vulgare, Kungsmynta
Lycopus europaeus, Strandklo
Mentha arvensis, Åkermynta
Mentha aquatica, Vattenmynta
Mentha arvensis x aquatica, Kransmynta

- Mentha longifolia*, Gråmynta
Nepeta x faassenii, Kantnepeta
Lycium barbarum, Bocktörne
Solanum dulcamara, Besksöta
Solanum nigrum ssp. *nigrum*, Vanlig nattskatta
Solanum physalifolium var. *nitidiacatum*, Bägarnattskatta (noterad 998)
Solanum tuberosum, Potatis
Lycopersicon esculentum, Tomat
Hyoscyamus niger, Bolmört
Datura stramonium var. *stramonium*, Spikklubba
Nicandra physalodes, Ballongblomma
Verbascum thapsus, Kungsljus
Verbascum densiflorum, Ölandskungsljus
Verbascum nigrum, Mörkt kungsljus
Verbascum speciosum, Praktkungsljus
Linaria vulgaris, Gulsporre
Linaria repens, Strimsporre
Chaenorhinum minus, Småsporre
Scrophularia nodosa, Flenört
Veronica spicata ssp. *spicata*, Axveronika
Veronica serpyllifolia ssp. *serpyllifolia*, Majveronika
Veronica triphyllos, Klubbveronika
Veronica verna, Vårveronika
Veronica arvensis, Fältveronika
Veronica scutellata, Dyveronika
Veronica catenata, Dikesveronika
Veronica beccabunga, Bäckveronika
Veronica chamaedrys, Teveronika
Veronica officinalis, Ärenpris
Veronica agrestis, Åkerveronika
Veronica polita, Glansveronika
Veronica persica, Trädgårdsveronika
Veronica filiformis, Trådveronika
Veronica hederifolia ssp. *hederifolia*, Äkta murgrönsveronika
Veronica hederifolia ssp. *lucorum*, Skuggveronika
Melampyrum pratense, Ängskovall
Melampyrum cristatum, Korskovall
Euphrasia stricta coll., Ögontröst
Odontites vulgaris, Rödtoppa
Rhinanthus serotinus ssp. *vernalis*, Äkta höskallra
Rhinanthus minor, Ängsskallra
Pedicularis palustris ssp. *palustris*, Vanlig kärrspira
Pinguicula vulgaris, Tätört
Utricularia minor, Dvärgbläddra
Utricularia vulgaris, Vattenbläddra
Globularia vulgaris, Bergsskrabba
Plantago uniflora, Strandpryl
Plantago major, Groblad
Plantago lanceolata, Svartkämpar
Plantago maritima, Gulkämpar
Plantago tenuiflora, Dvärgkämpar
Galium aparine, Snärjmåra
Galium spurium ssp. *vaillantii*, Småsnärjmåra
Galium uliginosum, Sumpmåra
Galium palustre var. *palustre*, Vanlig vattenmåra
Galium elongatum, Stor vattenmåra
Galium boreale, Vitmåra
Galium oelandicum, Ölandsmåra
Galium verum, Gulmåra
Galium album, Stormåra
Galium album x verum, Gräddmåra
Galium odoratum, Myskmadra
Asperula tinctoria, Färgmåra

- Lonicera periclymenum*, Vildkaprifol
Lonicera caprifolium, Kaprifol
Lonicera xylosteum, Skogstry
Symphoricarpos albus var. *laevigatus*,
 Snöbär
Sambucus racemosa, Druvfläder
Sambucus nigra, Fläder
Viburnum opulus, Olvon
Adoxa moschatellina, Desmeknopp
Valerianella locusta, Vårklynne
Valeriana officinalis, Läkevänderot
Valeriana dioica, Småvänderot
Succisa pratensis, Ängsvädd
Knautia arvensis, Åkervädd
Scabiosa columbaria, Fältvädd
Dipsacus fullonum, Kardvädd
Bryonia alba, Hundrova
Bryonia dioica, Röd hundrova
Cucurbita pepo, Pumpa
Jasione montana, Blåmunkar
Campanula rapunculoides, Knölklocka
Campanula trachelium, Nässelklocka
Campanula latifolia, Hässleklocka
Campanula persicifolia, Stor blåklocka
Campanula rotundifolia ssp. *rotundifolia*,
 Liten blåklocka
Solidago canadensis, Kanadensiskt gull-
 ris
Solidago ur *Canadensis*-gruppen,
 Trädgårdsgullris
Bellis perennis, Tusensköna
Tripolium vulgare, Strandaster
Linosyris vulgaris, Gullborste
Erigeron acer, Gråbinka
Conyza canadensis, Kanadabinka
Logfia arvensis, Ullört
Antennaria dioica, Kattfot
Gnaphalium sylvaticum, Skogsnoppa
Gnaphalium uliginosum, Sumpnoppa
Inula britannica, Luddkrissla
Inula salicina, Krissla
Bidens tripartita, Brunskära
Ambrosia artemisifolia, Malörtsambrosia
 (noterad 1996)
Galinsoga parviflora, Gängel
Galinsoga quadriradiata, Hårgängel
Anthemis tinctoria, Färgkulla
Anthemis arvensis, Åkerkulla
Achillea millefolium, Röllika
Tripleurospermum perforatum, Balders-
 brå
Tripleurospermum maritimum ssp.
maritimum, Kustbaldersbrå
Matricaria recutita, Kamomill
Matricaria matricarioides, Gatkamomill
Tagetes patula, Sammetsblomster
Tanacetum vulgare, Renfana
Tanacetum parthenium, Mattram
Leucanthemum vulgare, Prästkrage
Artemisia absinthium, Malört
Artemisia rupestris, Stenmalört
Artemisia vulgaris var. *vulgaris*, Vanlig
 gråbo
Artemisia vulgaris var. *coarctata*,
 Strandgråbo
Artemisia oelandica, Alvarmalört
Artemisia campestris, Fältmalört
Tussilago farfara, Hästhov
Petasites spurius, Spjutskråp
Doronicum columnae, Balkangemsrot
Doronicum orientale, Gemsrot
Senecio vulgaris, Korsört
Senecio sylvaticus, Bergkorsört
Senecio viscosus, Klubbkorsört

- Senecio vernalis*, Vårkorsört
Senecio jacobaea ssp. *jacobaea*, Stånds
Senecio jacobaea ssp. *gotlandicus*, Alvar-
 stånds
Calendula officinalis, Ringblomma
Galliardia x grandiflora, Kokardblomster
Helianthus annuus, Solros
Helianthus tuberosus, Jordärtskocka
Carlina vulgaris, Spåtistel
Arctium lappa, Stor kardborre
Arctium tomentosum, Ullkardborre
Arctium lappa x tomentosum,
Arctium minus, Liten kardborre
Carduus crispus, Krustistel
Cirsium vulgare, Vägtistel
Cirsium palustre, Kärtistel
Cirsium acaule, Jordtistel
Cirsium arvense, Åkertistel
Onopordum acanthium, Ulltistel
Serratula tinctoria, Ängsskära
Centaurea jacea, Rödklint
Centaurea montana, Bergklint
Centaurea scabiosa, Väddklint
Centaurea cyanus, Blåklint
Centaurea dealbata, Strävklint
Cichorium intybus var. *intybus*, Cikoria
Lapsana communis, Harkål
Hypochaeris maculata, Slätterfibbla
Hypochaeris radicata, Rotfibbla
Leontodon autumnalis, Höstfibbla
Scorzonera humilis, Svinrot
Trapogon pratensis, Ängshaverrot
Crepis tectorum ssp. *pumilum*, Alvarklo-
 fibbla
Crepis capillaris, Grönfibbla
Sonchus arvensis var. *arvensis*, Vanlig
 åkermolke
Sonchus arvensis var. *glabrescens*,
 Kalmolke
Sonchus oleraceus, Kålmolke
Sonchus asper, Svinmolke
Mycelis muralis, Skogssallat
Lactuca serriola, Taggsallat
Cicerbita macrophylla ssp. *uralensis*,
 Parksallat
Taraxacum sect. *Erythrosperma*,
 Sandmaskrosor
Taraxacum sect. *Obliqua*,
 Dvärgmaskrosor
Taraxacum sect. *Palustria*,
 Strandmaskrosor
Taraxacum sect. *Hamata*, Ängsmaskrosor
Taraxacum sect. *Ruderalia*, Ogräsmask-
 rosor
Pilosella officinarum ssp. *peleteriana*,
 Mattfibbla
Pilosella officinarum ssp. *officinarum*,
 Gråfibbla
Pilosella lactucella, Revfibbla
Pilosella dichotoma, Gaffelfibbla
Pilosella cymosa ssp. *gotlandica*,
 Vätfibbla
Pilosella cymosa ssp. *praealta*, Blåfibbla
Pilosella cymosa ssp. *cymosa*, Kvastfibbla
Hieracium sect. *Hieracium*, Skogsfibblor
Hieracium sect. *Vulgata*, Hagfibblor
Hieracium sect. *Tridentata*, Styvfibblor
Hieracium umbellatum, Flockfibbla

Använda referenser:

- Ahlqvist, A. 1822-1827. *Ölands Historia och Beskrifning*. Uppsala 1979.
- Aldén, B. Engstrand, L. m.fl. 1998. *Kulturväxtlexikon*. Lund 1998.
- Areskog, C. 1957. *En bok om Öland*. Malmö 1957.
- Ekhölm, D., Karlsson, T. & Werner, E. 1991. *Vilda och förvildade träd och buskar i Sverige*. Lund 1991.
- Gullander, B. *Linné på Öland*. Stockholm 1970.
- Gårdenfors, U. (ed.) 2000. *Rödlistade arter i Sverige 2000*.
- Hylmö, B. 1993. *Oxbär, Cotoneaster, i Sverige*. Svensk Bot. Tidskr. 1993:6.
- Karlsson, T. 1985. *Fyra arter av Doronicum, gemsrot, förvildade*. Svensk Bot. Tidskr. 1985:2.
- Karlsson, T. 1998. *Förteckning över svenska kärlväxter*. Svensk Bot. Tidskr. 1997:5.
- Krok, Th., Almquist, S. 1994. *Svensk Flora*. 28:e uppl. Falköping 2001.
- Lid, J. & Tande Lid, D. 1994. *Norsk Flora*. Oslo 1994.
- Linnaeus, C. 1745. *Carl Linnaei Öländska Resa förrättad 1741*. Stockholm 1958.
- Lundegårdh, D., Lundegårdh, P. & Johansson, R. 1994. *Öländsk natur*. Uppsala 1994.
- Lundqvist, Å. 1983. *Öländska havsstrandsaspekter*. Svensk Bot. Tidskr. 1983:2.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 1991. *Inventering av ängs- och hagmarker*. Mörbylånga kommun. Medd. 1991:2
- Mikaelsson, J. & Persson, O. 1986. *Öland från grunden*. Stockholm 1986.
- Mossberg, B., Stenberg, L. & Ericsson, S. 1992. *Den Nordiska Floran*. 1992.
- Mörbylånga Hembygdsförening (red. N. Torsund). *Mörbylånga, en öländsk socken i ord och bild, i helg och söcken*. 1983.
- Mörbylånga Hembygdsförenings jubileumsskrift 2000.
- Oredsson, A. 2001. *Ett björnbär blir vanligare – rostbjörnbär i flera nya landskap!* Svensk Bot. Tidskr. 2001:4.
- Rudmark, L. 1986. *Beskrivning till jordartskartorna*. KALMAR SO/RUNSTEN SV KRISTIAN-OPEL NO. Uppsala 1986.
- Statens Lantmäteriverk 1977. *Ekonomisk karta över Sverige*. Kalmar Län. Mörbylånga.
- Sternér, R. 1926. *Ölands Växtvärld*. Kalmar 1926.
- Sternér, R. 1938. *Flora der Insel Öland*. Acta Phytogeograph. Suec. 9.
- Sternér, R. & Curry-Lindahl, K. (red). 1955. *Natur på Öland*.

- Sternér, R. 1986. *Ölands Kärlväxtflora*. 2-a reviderade uppl. Utgiven av Lundqvist, Å. 1986.
- Tyler, T. 2001. *Förslag till ny taxonomisk indelning av stängfibblorna (Pilosella) i Norden*. Svensk Bot. Tidskr. 2001:1.
- Wendt, G. 2001. *En guide till sandmaskrosor och dvärgmaskrosor*. Svensk Bot. Tidskr. 2001:2.
- Åhstrand, P. 1768. *Beskrifning öfver Öland, besynnerligen det norra motet...* Uppsala 1979.

Följande nr. av Krutbrännaren : 1996:2, 1996:3, 1997:2, 1998:1, 1998:3-4, 1999:1, 1999:3, 2000:2, 2000:3-4 och 2001:1.

Otryckta källor:

- Lundqvist, Å. *Register över kärlväxter på Öland*.
- Sternér, R. *Liggare över kärlväxter på Öland*.
- ÖBF:s *Register över hotarter på Öland*.

Kallelse till årsmöte 2002

Medlemmarna i Ölands Botaniska Förening kallas härmed till **ordinarie årsmötesförhandlingar söndagen den 9 juni klockan 10.00** på Ölands folkhögskola i Ölands Skogsby.

Se dagordning på motstående sida.

Efter mötet gör vi en exkursion till Gyngedalvar som en del i SBF:s arrangemang "De vilda blommornas dag".

Ölands Botaniska Förening

Program för mars-juni 2002

- Tisdag 12/3** **Uptaktsmöte.** Vi presenterar förslaget till nytt system för floraväkteri av rödlistade kärlväxter på Öland. Lokaler att floraväcka delas ut till närvarande och frånvarande. Lokal Folkhögskolan i Skogsby kl. 19.00
- Lördag 13/4** **Exkursion** Vi eftersöker taggbräken på lokalen väster Asplunden. Samling Hulterstads kyrka kl. 10.00. Ledare: Ulla-Britt Andersson & Thomas Gunnarsson
- Lördag 27/4** **Exkursion** Vi guidas i Hönstorps fina marker norr om Igelmossen där det nu betas på nytt. Vårfloran lockar liksom murklor och lavar. Samling Algutsrums kyrka vid marknadsbodarna kl. 10.00 Ledare: Tommy Knutsson
- Söndag 5/5** **Exkursion** Vi eftersöker alvarveronikan på Karlevi alvar. Andra vårprimörer kan vi kanske också räkna med. Samling Karlevi stenkvarn kl. 09.00. Ledare: Ulla-Britt Andersson & Thomas Gunnarsson OBS! Lång promenad för de som önskar.
- Måndag 20/5** **Exkursion** Vi går Resmikorridoren från Lundkällan till Ekelunda. En lång alvarpromenad på nästan 1 mil! Vi samordnar sedan transporten tillbaka till utgångspunkten. Samling kl. 09.00 vägen Resmo-Stenåsa vid stättan 1 km från vägskälet i Resmo. Ledare: Ulla-Britt Andersson & Helena Lager
- Söndag 9/6** **Årsmöte** se separat kallelse. Efter årsmötet exkursion till Gyngö alvar. Samling vid stättan knappt 1 km väster om Möckelmossen kl. 12.00. Ledare: Ulla-Britt Andersson & Thomas Gunnarsson
- Söndag 16/6** **Exkursion** Vi besöker de intressanta strandängarna och kalkkärren vid Nabelund. Samling vid bron ut till Ölands norra udde och Långe Erik kl. 10.00. Samäkning från Idehultets rastplats kl. 08.30. Ledare: Ulla-Britt Andersson & Tommy Knutsson.

Dagordning

1. Val av mötesordförande.
2. Val av två justeringspersoner.
3. Fråga om mötet utlysts i behörig ordning.
4. Styrelsens årsberättelse och redovisning av räkenskaper.
5. Revisionsberättelse.
6. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
7. Val av ordförande och övriga ledamöter i styrelsen.
8. Val av revisor och revisorsuppleanter.
9. Val av valberedning.
10. Fastställande av utgifts- och inkomststat.
11. Bestämmande av årsavgift.
12. Ärenden som styrelsen förelägger årsmötet.
13. Av medlem framställt, skriftligen motiverat förslag, som kommit styrelsen tillhanda senast 15 februari.
14. Övrigt av medlem framställt förslag, som styrelsen tagit ställning till. Endast de ärenden som angetts i kallelsen får föranleda beslut av årsmötet.
15. Övriga frågor.

***Krutbrännaren* nr. 3-4 / 2001**

Kärlväxtfloran i Mörbylånga socken av *Lissbeth och*

Karl-Göran Bringer sid 67

Så minns jag av *Dagmar Lundegårdh* sid 71

Olika naturområden

av *L. och K-G Bringer, U-B Andersson och T. Gunnarsson* sid 75

Förändringar i floran av *Lissbeth och Karl-Göran Bringer* sid 90

Rödlistade arter sid 95

Artlista för Mörbylånga socken sid 96

Referenser sid 110

Kallelse till årsmöte sid 110

Program sid 111